

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyilttári költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, augusztus 2.

Arad

„különleges viszonyai.“

„Figyelemmel az egyes városok különleges viszonyaira, fogom városaink élelmezését biztosítani“ — mondta Magyarország most kinevezett közlelmezési diktátora abban a hosszú nyilatkozatban, amelyet ma az újságíróknak adott, de a népek szánt. S mi meghatottan is olvasnánk a szépen hangzó mondatokat, ha tudnánk még hinni az ilyen ígéretekben. Sajnos, a háboru három esztendejének veséknig hatoló fájdalmi megtanítottak már bennünket arra, hogy a szép szövegeket is épp úgy rostálva fogadjuk el, mint a gabonát. Sőt, talán még kevesebb a kivetni való anyag a gabonánkban, mint a közlelmezési nyilatkozatokban. Eddig, ha zavarok mutatkoztak a lakosság ellátása körül, ha az irányítás hanyagsága, ha a továbbítás nehézsége következtében napokig nem jutottunk kenyérhez, akkor felénk zudították az ígéretek fehér mannáját és hazafias szónoklatokat kaptunk a koplalás dicsőítéséről. Mi akkor is tudtuk, hogy van mit enni, de egyesek mulasztása következtében elvárászkodott az eledel csattogó fogaink előtt.

Torkig vagyunk az ígéretekkel! Tetteket akarunk végre látni, azt szeretnénk már, ha kemény ökölrel közibe vágnának a sok szemérmellen élelmiszeruzsorásnak, ha bebörtönöznek nyomoruságunk vámszedőit és erkölcsi deresre kötöznék gyomrunk, életünk bünös megkínzóit. Ha már Hadik János gróf programot adott a jövő legfontosabb közlelmezési tennőiről, szeretnénk volna hallani: miképpen akar gondoskodni a városok népéről? A városok különleges viszonyairól „többet“ kellett volna mondani a grófnak. Ilyen „különleges viszonyai“ vannak például Aradnak is. E város polgárai még mindig nem vásárolhatnak gabonát, mert a hatóság addig egyáltalán nem ad ki vásárlási igazolványt, amíg az Országos Közlelmezési Hivatal nem intézi el ama kérelmünket, hogy a szomszédos községekben is vásárolhassunk búzát. Ha karácsonyig nem kapunk választ felülről, akkor mindaddig nem adnak ki vásárlási igazolványokat. Az Országos Hivatalnál pedig megvan az a hajlandóság, hogy nem intézi el Arad kérelmét. Időközben persze a Haditermény élelmes ágensei letarolják a gabonapiacot, a mi ismét a hatóság nehézkes

ellátására támaszkodhatunk. A közlelmezési grófnak sürgősen kellene intézkedni a városok különleges érdekeinek megfelelően. Hogy mik például Arad „különleges viszonyai“, azt megtudhatná a gróf, ha elolvassná a közlelmezési bizottság mai ülésének jegyzőkönyvét. Megláthatná, hogy nincsenek nekünk különleges kívánságaink.

A városok és velük együtt mi csak azt kívánjuk, hogy amikor mi kenyérnek nevezett, nyulás belül ragacsot eszünk, a falu népe ne lakhasson jól kaláccsal és amikor mielepedünk egy kis gyümölcsért, ne önthessék a disznónak a falusiak a szilvát, almát, barackot. Semmi mást se akarunk, csak hogy végre emberi módon élhessünk.

(=)

Meghiusult a háboru legnagyobb offenzívája.

Berlin, aug. 1. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati háretér:

Flandriában megkezdődött a nagy csata. Egyike a leghatalmasabbaknak a ma sikerrel biztató bezáródó harmadik háborus év harcai közt. Olyan tömegekkel, amelyek eddig a háboru egyik pontján sem, még Brusszilov által sem vették harcba — támadtak tegnap az angolok és velük egyetemben a franciák. 25 kilométer széles harc vonalon Nordschovte és Warneton között. Nagy célt tűztek maguk elé, megsemmisítő támadást akartak mérni a buvárhajó veszedelemre, amely a flandriai tengerpart felől aláása Anglia tengeri uralmát. Szorosan feizárkózott hadosztályok tömör támadó hullámai követték egymást. Számos páncélos motorkocsi és lovaskötélékek avatkoztak a harcba. Rettenetes erővel nyomult az ellenség 40 napos tűzérési harc után, amely július 31-én kora reggel pergőtűzzé fokozódott — védőzónánkba néhány szakaszon keresztülrontott fölsérállásokban fekvő vonalainkon és egyes pontokon átmenetileg jelentékeny tért nyert. Tartalékaink féktelen ellentámadásokkal vetették magukat az ellenségre és naphoszat tartó elkeseredett közelharcokban ismét kivették harci zónánkból vagy pedig a legelő levő fölsérmezőre szoritották vissza.

Iperntől északra és északkeletre mélyebben benyult az ellenség által megtartott fölsérmező. Itt Lixeshootet nem bírtuk soká tartani. Az este széles arevonalon Neumacher felől előretörő támadások nem hoztak az ellenségre kedvező fordulatot. Ujjonnan tagozott harc vonalunk előtt meghiusultak. Csapatunk a semmitéle áldozattól vissza nem riadó nagy és véres veszteségeit jelentik. Gyalogságunk és utászaink ragyogó vitézsége és nagyszerű támadó ereje a tűzérsegnek, géppuskásoknak és aknavetőknak haláltmegvető kitartása és nagyszerű hatása, a repülők bátorsága és a hirszerző csapatoknak és más segédgyvernemeknek a leghüségesebb kötelességteljesítése, főképpen pedig a céltudatos, nyugodt vezetés biztosították a mai csatánapnak reánk nézve kedvező kimenetelét. A vezetők és a csapatok a teljesítményeik és a nagy siker feletti büszkeségtől eltelev, amely sikerben a német birodalom minden törzskarának és minden néptörzsének része van, bizalommal tekintenek a még várható további harcok elé.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Chemin des Dameson a franciák Flaintől délre ismét teljesen megtartott állásaink ellen négyszeri hiábavaló támadásban mentették ki erejüket. Tovább keletre a harc edzett 13-ik westfáliai gyaloghadosztály ismét jelentékeny vereséget okozott az ellenségnek. Az ezredek rövid püsztitő tüzelőkészítés után gyors megrohanással ragadták el a franciáktól a la Bovvelei-majortól délre emelkedő fensikon elterülő bonyolult árokrészüket. Több mint 1500 fogoly jutott kezünkre, akik közül számosat a Troyontól északkeletre folyt csatában rohamcsapatunk fogtak el. Csak este kezdődtek az ellenség ellentámadásai, amelyeket visszavertünk. A Maas nyugati partján vitéz bajor zászlóalj rohammal újra elfoglalták a Malancourt—Essness-i országut mindkét oldalán kevéssel ezelőtt elvesztett állást. Több mint 2 kilométer szélességben és 700 méter mélységben vetettük ott vissza a franciákat. 500-nál több foglyot szállítottunk be. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Justh János gorombaságai.

— Diszpolgárság és a makói hagyma. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A minap iktatták be Csanádmegye főispáni székébe Justh Jánost és az új főispán székfoglaló beszédében valóságos fogadalmot tett a politikai elvek tiszteletére. Ünneplően megígérte Justh János, hogy senkit politikai meggyőződéséért üldözni nem fog, de el sem fogja tűrni, hogy bárkit is elveinek megváltoztatására kényszerítsenek. Tudósításunkban kiemeltük, hogy ez a fogadkozás igen jó hatással volt a törvényhatósági bizottság tagjaira, akinek nagy részét egy világ választja el Károlyi Mihály gróf politikájától.

Alig telt el huszonnégy óra és Justh János sárba tiporta előző napon önként vallott ünneplés fogadalmát. A főispán a vármegye-főházán fogadta Makó város képviselőtestületének nagyobb küldöttségét, amely a város részére kérte a főispán támogatását. Dr. Petrovits György helyettes-polgármester, mint a küldöttség vezetője, kiemelte beszédében, hogy Makó város ügyeit eddig mindig elhanyagolták és annak a reménynek adott kifejezést, hogy a új főispán szeretettel fogja felkarolni Makó érdekeit.

Nagy volt a deputáció meglepődése, mikor Justh János válaszában ígéret helyett kemény leckében részesítette a város képviselőtestületét, mert a Tisza-kormány bukása után gróf Tisza Istvánt a város diszpolgárává választották. Kíméletlen, sőt dura szavakkal osztozta a főispán a képviselőtestületnek ezt a határozatát és a legnagyobb gyűlölet és elkeseredés hangján nyilatkozott gróf Tisza István személyéről.

— Az a kripta — mondotta többek között — amelybe Tiszát eltemették, soha sem fog megnyitni többé. Politikai szempontból tehát nem volt értelme a diszpolgári manifesztációnak, emellett egy olyan kormány fejét tüntették ki, amelyik esküdt ellensége volt a makói polgárság érdekeinek.

És itt rátért a hagymára, hogy a leggyakorlatibb és legfájdalmasabb példával igazolja, milyen „átkos” volt a Tisza-kormány működése a makói hagymatermelők érdekeire. Tiszáké, ugymond, mindenáron maximálni akarták a hagymát és a legmagasabb árat hatvan koronában szerették volna megállapítani. Szerencsére közbejött a kormánybukás és a makói gazdák csak ennek a véletlennek köszönhetik, hogy irtjuk fölül elmúlt a veszedelem. Az Eszterházy-kormánytól neki, a főispánnak és az apjának, Justh Gyulának kellett közvetíteni magukat, hogy ha már mindenáron maximálni kell a hagymának az árát, akkor a legmagasabb ár 120 korona legyen.

Igy magyarázta Justh János, miért volt elliházott lépés Tisza Istvánt Makó város diszpolgárává választani, és szavai, ismételtük éppoly pörösan durvák voltak, mint amilyen komikusan hangzott az érvelése. Nagy volt a meztörkönyödés a küldöttség tagjai körében, akik között sokan voltak olyanok, akik annak idejé megzavarták Tisza diszpolgárává választásáról szóló indítványt. Ezek az urak azt is tudták, hogy a hagymáról szóló történet is közönséges kortesfogás. A Tisza-kormány ugyanis tényleg foglalkozott a hagyma maximalálásának kérdésével — amit most az Eszterházy-kormány minden teketória nélkül meg fog oldani — de az valótlán, hogy az akkori

földművelésügyi miniszter hatvan koronában akarta megállapítani a hagyma maximális árát. Csak a forgalom szabályozását tervezték, de az ár még szóba sem került.

Makón különben most egyébről sem beszélnek, mint arról a módról ahogy az új főispán politikai „működését” megkezdte. Ugy látszik, hűségese katonája lesz ő a vezérnek, Károlyi Mihálynak, aki a minap példalódot: Heves vármegyében a buldoggról, amelyik az emberek beleit akarja kiszedni.

Ácsorgás — a legizgatóbb népgyűlés.

— Hadik János gróf programja. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Hadik János gróf ma délelőtt foglalta el az Országos Közélelmezési Hivatal elnöki székét. Erre az alkalomra meghívta a sajtó képviselőit, akik előtt a nyilvánosság számára kifejtette a programot, amelyet a közlelmezés nehéz kérdéseinek intézésében követni kíván.

(A termelés biztosítása.)

Hadik János gróf mindenekelőtt rámutatott arra, hogy a közlelmezés megoldásának előfeltétele a termelés biztosítása. Minden talpalattnyi földet művelés alá kell vonnunk. Mindenképpen elő kell mozdítani azoknak az élmezési cikkeknek termelését, amelyekben leginkább mutatkozik hiány. Az elsőrendű mezőgazdasági terményeken kívül biztosítanunk kell az olajmagvak, hüvelyesek és zöldségféléknek az eddiginél fokozottabb termelését. Különös súlyt kell helyezni a termelés terén a városok és nagyobb ipartelepek közreműködésének, illetve tevékenységének megszervezésére, a mezőgazdasági munkásság megfelelő élmezésére. A termelés elhanyagolása veszélyeztetné, a minden lehetőséget kiaknázó termelés ellenben biztosítja a háború sikerét és közelebb hoz a békéhez.

(A készletek elosztása.)

A Közélelmezési Hivatal működésének egyik főcélja a készletek igazságos elosztása. A köz- és magántisztviselők és alkalmazottak szükségleteiről beszerzési csoportok alapisásával kell gondoskodni és fokozottabb védelmet kell nyújtani a szegény néposztálynak az egyre növekvő nehézségekkel szemben. Hadik gróf itt rámutat arra, hogy ezen a téren különösen számít a nagy ipari, kereskedelmi vállalatok, bányák vezetőségének mélyre támogatására. Céltudatos intézkedéseket jelent be a gyermekek táplálkozásának javítása terén. Különös gondot kíván foglalkozni a városok és így különösen a főváros élelmiszerszükségletének biztosításával.

(Az ácsorgás.)

Behatóan foglalkozik az élelmiszerüzletek előtti ácsorgás megszüntetésének kérdésével és kifejti, hogy az élelmiszerek könnyebb beszerzése érdekében a nagyobb ipartelepek, vállalatok, népes közhivatalok, foglalkozási csoportok kell, hogy külön élmezési egységként szerepeljenek és maguk osszák ki tagjaik közt az élelmiszereket, ami másfelől könnyebbé teszi a közönség többi részének az élelmiszer beszerzését.

„Népgyűlést, izgatóbb napirenddel, mint azt, amelynek naponta lehetünk tanúi az élelmiszerüzletek előtt, ahol a szegény, agyonzaklatott nép jogos felháborodása jut kifejezésre — elképzelni nem lehet” — mondotta.

(A kereskedelem részvétele.)

Részletesen foglalkozik a kereskedelemnek az élelmiszerek elosztása körüli szerepével, súlyt helyez a hivatásos kereskedők közreműködésére és a kis egzisztenciák önállóságának megvédésére.

(Részletek.)

A gabonaneműek forgalombahozataláról, a hüvelyesek és a burgonyatermés megfelelő igénybevételéről és forgalombahozataláról, a zöldség és gyümölcs forgalmának szabályozásáról, a tejkérdés rendezéséről, a hus- és zsir-ellátásról, az állattenyésztésről, a vadhus és hal forgalombahozataláról részletes terveket ad elő és rámutat a szállítási akadályok lehető leküzdéséhez fűződő érdekekre. Hangsúlyozza a központok tárgyilagos és rendszeres ellenőrzésének fontosságát, bejelenti a Közlelmezési Hivatal e program végrehajtásához szükséges átszervezését és különösen hangsúlyozza a munkásság szempontjainak figyelembevételét. Gondoskodni fog arról, hogy a Közlelmezési Hivatal munkájában a munkásság a maga képviselője révén közvetlenül is vehessen részt. Gyakorlati szakembereket von be a munkába. Sürgetni fogja a lánckereskedelem megakadályozására szolgáló rendelet sürgős kiadását és az árvizsgáló bizottságok felállítását. Megfelelő szervezettel fog harcolni a háborús árdrágítás, áruuzsora és egyéb visszaélések ellen.

(Ausztia szerepe.)

Rámutat arra, hogy ha mi kisegítjük Ausztriát az élmezés terén, Ausztia is bőségszerű rendelkezésre a magyarországi mezőgazdaságnak és háborús iparüzemnek zavartalan működéséhez szükséges cikkeket maximált áron. Végül hangsúlyozza, hogy a legteljesebb nyilvánosságot tartja szükségesnek a közlelmezési politika vitelében, appellál a társadalom megértésére és a hazafias sajtó közreműködésének fontosságát emeli ki.

Lelohadt lelkesedés.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Egy kormánypárti fővárosi estilap írja: A sok jel között, amely az új alakulás választójogos lelkesedésének lelöhadására vall, a legújabb az, hogy az új háborús minisztériumokat a korábbi szándéktól eltérően nem összel, hanem már most, közvetlenül a róluk szóló törvényjavaslat szentesítése után fölállítják. A blokkminiszterek így három, esetleg négy hónappal korábban kerülnek el annak a minisztériumnak az éléről, amely nemcsak dísz, munkát, gondot és felelőséget, hanem a választójog érdekében erősen kiaknázó hatalmat is jelent számukra.

Az általános választójog jelszava, amióta megtette a kötelességét s a kezére játszotta a koalíciónak a hatalmat, nem népszerű többé.

A kormányban részint a munkapárt kompromisszumos hajlandósága, részint Serényi Béla gróf és Zichy János gróf fáradozásai révén felülkerekedett a konzervatív irányzat. A kormány nem választójogos tagjai — s ezt választójogi körökben is világosan látják — kedvetlenül figyelik a szélső pártok választójogi agitációjának nagy lendületét. Legnagyobb részben a blokkminiszterek befolyásának és aktív hatalmának tulajdonítják az agitáció sikerét s ezért hirtelen eszükbe jutott, hogy Vázsonyi Vilmos is, Batthyány Tivadar is csak átmeneti, háborús minisztérium vezetésére vállalkoztak.

Vázsonyi nagy képességei és nagy munkabírása számára nem hatáskör a választójogi törvényjavaslat elkészítése és formába gyúrása. Hogyan képzelik a kormány konzervatív elemei a dolgot? Elmenjen Vázsonyi a választójogi javaslat törvényverőre emelkedése után?

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit

hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő eselekményt követ el.

Nem katonák az egyenruhás oroszok.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Amsterdam. A Morningpost pétervári tudósítója jelenti: Az a program, amelyet Oroszországnak meg kell oldani, egyedül áll a történelemben. Ez már nem katonai program többé. A visszaözlő milliók már nem katonák többé, kiktől tisztjeik azt remélhetik, hogy előbb vagy utóbb újra hatalmuk lehet felettük. Több mint kétmillió polgár az, akiken egyenruhájukon kívül semmi más nem mondható katonának.

Karlsruhe. Az orosz fővárosban rendelkezésre álló csapatokat a legrövidebb úton a frontra küldték. Ugyancsak a határra szállítják az ország egyéb városaiban elhelyezett csapatokat is. Mihajlovics ezredes kijelentése szerint legalább háromszázezer emberre van szükség, hogy a német és osztrák-magyar csapatok nagy lendületű előrenyomulását meg lehessen állítani.

Hága. A Morningpost pétervári levelezője a visszavonuló orosz csapatok számát körülbelül két millió emberre becsüli. A németek a levelező véleménye szerint most arra töreksenek, hogy a nyolcadik hadsereget elfoglalják és mialatt a nyolcadik hadtestet bekeríteni igyekezzenek, a 11. és 7. seregek is sarkában maradnak. A nyolcadik hadsereg Kornilov tábornok parancsnoksága alatt fényesen nyomult előre nyugati irányban, most azonban igen válságos helyzetben van. Még szerencse, hogy a hadsereg legnagyobb része loasságból áll, de helyzete mindazonáltal a legnagyobb mértékben veszélyeztetett. A németek Dembrova birtokában vannak, amely hely Snyalintól 25 kilomé-

ternyire van, a távolság a két sereg között tehát csak 42 kilométer. Mikor a hátráló nyolcadik sereget az orosz harctéri jelentés legutóljára említette, még több mint 80 kilométer utat kellett megtenni, hogy az üldözők elől menekülhessen.

Amsterdam. Péterváron letartóztatnak egy olasz detektívet, akinek a front meglátogatására szükséges utasírói igazolványa volt. Megállapították, hogy egy orosz forradalmárt rá akart venni arra, hogy ölje meg Kerenszkijt. Az olasznál negyvenezer rubelt találtak, amelyet a gyilkosnak adott volna.

Hága. Rendesen jól értesült city-körök olyan információkat kaptak Pétervárról, melyek alapján Oroszország belső helyzetét reménytelenné tartják és a békepártok gyors felülkerekedését várják. A londoni körök véleménye szerint Kerenszki vaskezü uralma nem hozta meg a kívánt eredményt. A félig levort szélső radikálisok újra felemelkedtek a fejüket és Oroszország új nehéz harcok előtt áll, amelyeknek a kimenetele aligha fog a háborúpártnak kedvezni. A hangulat a legutóbbi offenzíva véres veszteségei miatt is nagyon elkeseredett. Azt beszélnek, hogy Kerenszki és Brusilov nem kevesebb mint 600.000 embert áldoztak fel Keletgaliciában, hogy az áttörést kiderítsék.

Kopenhága. Az orosz határról jelentik, hogy a kormány újjaalakítása után a nemzetgyűlést rögtön összehívják Moszkvába és erre a bolsevikokat kivéve az összes hatóságokat, testületeket, egyesületeket meghívják. A nemzetgyűlés körülbelül 850 tagból fog állni.

Lakást fosztó fegyvercönök.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Egy héttel ezelőtt két elegánsan öltözött nő fölkereste Braun György cipésmester feleségét, aki az Almássy-tér 12. szám alatt a második emeleten lakott egy szobából és konyhából álló lakásban. Arra kérték, hogy harminc korona havi bérért engedje át nekik a lakást. Az asszony az ajánlatot elfogadta, amire öt éves kisleányával az Almássy-tér 18. szám alatt levő cipésműhelybe költöztek. Az új lakók, akik közül az egyik Mariskának, a másik Angelának nevezte magát, nagyon pazarul éltek. Minden délután két katona kereste fel őket, akikkel nagy daridókat csaptak. Este rendszeren elmentek mulatni és csak hajnalban tértek haza.

Ma délből a két nő a háziasszony kis leányát elküldte az Aggteleki-utcában bérkocsisra, azután a lakók szemeláttára, míg Braunné a műhelyben volt, minden holmit összepakoltak s levitték a kocsióra. A szekrényeket is feltörték s elvitték a fehérneműn kívül az asszony ágyneműjét és hétszáz korona készpénzt is. Braunné csak késő délután vette észre, hogy kifosztották a lakását, amire följelentést tett a rendőrségen.

A detektívek kikutatták azt a bérkocsist, aki a tolvaj nőket elszállította. A kocsis elmondta, hogy az Ernő-utca 32. szám alá vitte őket. Ott rájuk is akadtak, éppen akkor, amikor a két katonával, akik büntársaik, vigan vacsoráztak. A lakásuk tele volt lopott holmival, mert — mint megállapították — a két nő már a kilencedik lakást fosztotta ki hasonló

módon. A katonák minden esetben segédkeztek nekik a lopott tárgyak értékesítésében. Természetesen letartóztatták őket.

A főkapitányságon kiderült, hogy a két nő, akiknek férjei a háború eleje óta a határon vannak, szökőit legyenek. Az egyiket tavaly öt a másikat pedig hét évi fegyházra ítélték el többszörös lopásért. A két fiatal asszonyt tavasszal mezeli munkára adták ki s ezt az alkalmat felhasználták a szökésre, amiben a két katona segített nekik. Azóta dolgoztak együtt.

Szabályozzák

a dohányárusítást.

— Nem lesznek dohányjegyek. — Pongrácz báró miniszteri tanácsos nyilatkozata. —

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Az osztrák pénzügyminiszterium elhatározta, hogy a dohány forgalmát rövidesen szabályozni fogja. Fölvilágosítást kértünk Pongrácz Vince miniszteri tanácsostól, a pénzügyminiszterium illetékes ügyosztályának vezetőjétől, hogy hasonló intézkedéseket nem vettek-e nálunk is tervbe? Pongrácz báró a következőket mondotta munkatársunknak:

— A dohánymizériákat mi is meg akarjuk szüntetni. Az elosztás szabályozása dolgában azonban még nem döntöttünk. A dohányjegy behozatalát nem tartom célszerűnek, mert ez csak újabb munkát róna a közigazgatási hatóságokra. A kisebb községekben nem volna nagyobb akadálya a dohányjegyek bevezetésének és egyes határszéli helyeken a hatóságok az arányos elosztás céljából ezt meg is eszelekedték, de ez a városokban szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik. Sokkal könnyebb volna ennek a kérdésnek a rendezése, ha a közönség olyan fegyelmű volt, mint Németországban, vagy akár Ausztriában.

— A mizériák főoka különösen a vidéken az, hogy sok visszaélés történik. Egyes kisebb trafikosok élelmiszer fejében szivart és cigarettát adnak a falusiaknak. A paraszt lakosság pedig, amelynek most bőven van pénze, szívesen ad tejet, tojást és zsírt, ha füstölőnivalót kap cserébe. Valamilyen módját mindenesetre kieszeljük annak, hogy ezeken az állapotokon legalább is javítsunk.

Arra a kérdésre, hogy a budapesti kistratifikosok memoranduma, amelyben a cigaretta-termelés fokozását és a dohányhoz idegen anyagok keverését kérték, minő elintézkedést nyert, ezt mondotta a miniszteri tanácsos:

— Szó sincs arról, hogy idegen anyagokat keverjünk a dohányhoz. A kistratifikosoknak ezt az előterjesztését nem fogadjuk el. Ami a cigaretta-behozatalt illeti, annak is nagy nehézségei vannak. A Németországból való behozatal a valuta megóvása miatt nem lehetséges. A boczniai dohányból a legnagyobb részt a katonaság foglalja le, s csak egy kisebb részt kapunk feldolgozás céljára. A szabadon való behozatalt onnét sem lehet megengedni. A csempészést továbbra is üldözni fogjuk és a lefoglalt mennyiséget a határra küldjük szerzetudomány gyanánt katonáinknak.

— Mi igaz azokból a hírekből, hogy a dohányneműek árát emelni akarja a pénzügyi kormány?

— Ezek a hírek alap nélkül valók. Szó sincs arról, hogy emeljék az árakat.

Nem vásárolhat a hentes sertést a hizlalótól.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

A sertéshizlalás rendszerének a legközelebbi időre nagyszabású megváltoztatása várható. A hizlalás nem lesz többé egyesek kénye kedvétől függő gazdasági tevékenység, hanem a zsirellátással kapcsolatosan fontos közérdekű kérdésre való tekintettel kormányhatósági szabályozás tárgya lesz. A szabad sertés hizlalás rendszerét meg fogják szüntetni és részben a Haditermény és részben a Közélelmezési Hivatal fenhatósága alá fogják helyezni. Az általános alapelv az, hogy a hizlalás lehetőleg tömegesen történjen és hogy a nagyhizlalók csak olyan feltételek mellett kapjanak takarmányt, ha kibizalt sertéseiket, illetve a zsírt vagy a Közélelmezési Hivatal, vagy a Haditermény rendelkezésére bocsájtják. Ennél fogva meg kell változtatni a sertés rekvizíciós eljárást is, mert tulajdonképeni iparszerű hizlalásoknál a hizlalás alatt álló sertések attól a pillanattól kezdve, hogy részükre a takarmány biztosították, már köztulajdonban vannak és azokkal a hizlaló többé szabadon nem rendelkezhetik. Tehát a hentes nem vásárolhat sertést. Ezeket tehát minden külön eljárás nélkül közszükségleti célokra lehet felhasználni és pedig úgy katonai, mint polgári közfogyasztás céljaira.

Természetesen ilyen körülmények között meg fog változni a sertés átvételi bizottság ügyköre és összeállítása is, mert a sertés-átvétele és lefoglalása az előbb említett okoknál fogva részben feleslegessé válik és részben más rendszer szerint kell, hogy történjen. Az erre vonatkozó rendeletek már készülöben vannak és azokat a kibocsátásuk előtt a különböző érdekeltségekből összehívandó szaktanácskozás elé terjesztjük.

Ágyublány az orosz katasztrófa oka.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Lemberg. Trembovcai jelentés szerint az oroszok kiverése alkalmából gazdag zsákmány jutott a szövetségesek kezére, sok ágyú, géppuska, lövedék, drótsövény és élelmiszer készletek. Az oroszok nem tudtak elégetni semmit, a város tetemes kárt szenvedett.

Stockholm. A Svenska Dagblad jelenti: Az orosz határ elzárása nem effektív, mert az angolok zavartalanul léphetik át a határt egyszerű útlevelel, ellenben több svéd alattvalót főtartottak a hazautazásban. Hír szerint Finnországba számos Bolsevik menekült és ott elrejtőztek.

Berlin. Az oroszok a legutóbbi offenzíva alkalmából rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek. Julius eisején huszonhárom hadosztály teljesen fölmorzsolódott, a kombinált szibériai hadosztályból alig negyven ember maradt, a 10-ik finn lövészezredből pedig harminc ember. A 44-ik gyaloghadosztály egyik ezrede teljesen megsemmisült. A 108-ik és 113-ik hadosztály oly borzasztó veszteségeket szenvedett, hogy az első három harci napon vissza kellett vonni. Három kilométer széles frontszakaszon 1000 holttestet számoltak meg. Sok ezred

vonakodott a támadásban résztvenni, három pedig megtagadta az engedelmességet. A Kerenszkiben való hit megrendült, mert ő tüzérségi előkészítést ígért, ami elmaradt.

Hága. A Times tudósítója jelenti a hetedik orosz hadseregtől: A haretéri helyzet az utóbbi napokban némileg reményteljesebbé vált. A visszaözlő csapatok köréből a félelmet kíméletlen eszközökkel irják ki. Három hadosztály lovasságot állítottak fel a front mögött és ezek minden szökevényt könyörtelenül lelőnek. Ugyanilyen eréllyel lépnek fel a szökevényekkel szemben is. Azoknak, akik mint szökevények a katonai bizottságok előtt eddig teljes biztonságban érezték magukat, holttestek elfedik az utakat és ezeken a holttesteken kis cédulák találhatók a következő felirással: **Hazaárulók.** Feltűnő, hogy a vörös zászlók és jelvények, amelyeket a forradalmi demokrata érzelmű katonák hordtak, teljesen eltűntek.

A Morningpostnak jelentik Pétervárról: A keletgalíciai események hatása alatt az orosz munkás és katonai tanácsban a békerezolúció híveinek száma napról-napra emelkedik, de a háborús pártiak még mindig számbeli túlsúlyban vannak.

Letartóztattak

egy ál-grófnőt.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Sopronból jelentik: Az itteni rendőrség elé érdekes ügy került. Csafással vádolva kezére jutott egy fiatal, szép hölgy, aki ellen egy bécsi ezredes tett feljelentést. A fogoly grófnőnek mondja magát, de már megállapították, hogy azonos egy bécsi félvilági nővel, akinek a grófi titulushoz semmi joga sincs.

A minap ez a leány Szombathelyen tünt fel, ahol a Herceg-szállóban bérelt szobát. Nagy lábon élt, ami szembetűnt ugyan a rendőrségnek, de még sem ez keverte gyanuba, hanem egy távirat, amelyet egy soproni tiszt címére adott fel. Ez a telegramm így szólt: „Kovácsics Milica grófnő hirtelen meghalt”. A szombathelyi rendőrség, amelyet figyelmen kívül hagytak erre a gyanús táviratra, vizsgálatot indított és megállapította, hogy ilyen nevű grófnő nincs, tehát nem is halhatott meg. Halász József rendőrkapitány felkereste a szállóban az idegen hölgyet és igazolásra szólította fel. Azt állította, hogy Döblich Valéria grófnőnek hívják és ezt a nevet írta be a szálló vendégnyomatójába.

A rendőrség egyelőre őrizetbe vette a „grófnőt”. Később távirati értesítés jött Sopronból, hogy a gyanús nő veszélytelen szökevény, aki a grófi címet bírhatja és aki ellen egy bécsi vadászezredes 5000 korona kicseréléséért feljelentést tett. Halász József rendőrkapitány erre letartóztatta a leányt és magával vitte Sopronba. Ott Farkas dr. rendőrkapitány azonnal kihallgatta. Azt vallotta, hogy férje a román fronton harcol. Nemrég történt Bécsben, hogy egy ottani ezredes hadnagy fia feleszeretett. Szeretlmi kalandjára fölvette a Kovácsics grófi nevet és ezen a néven mutatkozott be az ezredes családjának is. A fiatal tiszt kijelentette neki, hogy megöli magát, ha meg nem

kapja a kezét. Ami a gyanús táviratot illeti, azt állítja, hogy annak szimbolikus értelme van, mert az „amidőn Milica grófnő haláláról értesítette a hadnagyot, ez tulajdonképpen azt jelentette, hogy vége a szerelmeknek.

A fiatal hölgy semmiféle irásai sem rendelkezik, amellyel igazolni tudta volna magát. A bécsi rendőrség megállapította, hogy sem a Kovácsics, sem a Döblich grófi címekhez nincs jogcsaltsága és hogy a szélmámos asszony azonos egy bécsi félvilági nővel. Érdekes, hogy a hadnagy, aki a rendőrkapitány szobájában találkozott szerelmesével, mindent megbocsátott neki és kijelentette, hogy a följelentésnek nincs alapja és hogy apja is meg fog erről győződni és akkor visszavonja panaszát. A bécsi nő egyelőre a soproni rendőrség foglya. A vizsgálat folyik ellene.

Mezőssy Béla Károlyi Mihály külpolitikája ellen.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Beregvármegyei közgyűlése tegnap iktatta be az új főispánt Mezőssy Lászlót, Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter testvéröccsét. Az új főispán letette a hivatali esküt, majd hosszabb beszédben fejtette ki programját. Ezután üdvözlések történtek, majd pedig Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter szólalt fel, aki hosszabb beszédben biztositotta a sokat szenvedett vármegyét a kormány megfelelő támogatásáról.

Mind érdekes külpolitikai nyilatkozatot tett, mondván a következőket: Hihető-e az, hogy egy reánk nézve diadalmas béke után megállhatna a magyar nemzet ítélete előtt egy olyan külpolitika, amely az azokkal való szövetséget, az azokkal való támaszkodást és az azokkal való hitet tekintetbe a jövő fejlődés biztosításául, akik bennünket most szökevényként

és nemzeti életünket eltiporni akarják. Az ilyen külpolitika csakis vérfertőzés lenne a magyarság eszményi hűsége és hősiessége ellen. És bűn lenne azokkal szemben, akik ez eszmének szolgálatában szenvedtek hősihalál és most örök álmukat akusszák. És elhíhető-e joggal az, hogy amikor most a világháború forgatagában trónok omlanak össze és kormányrendszerek alakulnak át, akkor csak mi maradhatunk az általános megújulás és népjogok hatalmas kiterjesztésének diadalmas útján az elszigetelt Senki-szigeten, ahová a népek szíverésének hullámai el nem érnek és ahol az elfáradt politikai Robinsonok szövögetik pókhálós álmaikat?

A földművelésügyi miniszter beszédét nagy lelkesedéssel fogadták.

Budapestről telefonálja tudósítók: A népjóléti miniszterium államtitkári állását nem izen cserélni betölteni, hanem azt későbbi időre hagyták. A helyzet azonban most hirtelen megváltozott a szilágysomlyói mandátummal kapcsolatosan. Barabás Béla dr. főispán lett és a megüresedett kerületet Batthány Tivadar gróf Szász Zsombor volt koalíciós főispánnak akarja juttatni. A kerület választói azonban kijelentették, hogy nekik Szász nem kell. A kerület vezető emberével most tudatták, hogy Szász Zsombor a népjóléti miniszterium államtitkára lesz és ezért akarja a kormány neki juttatni a szilágysomlyói mandátumot. A kormányhoz közeliek is elámulva fogadták Batthányinak ezt az ötletét.

Tolnamegye törvényhatósági bizottságának közgyűlése — a mint Szekszárdról táviratozták — ma egy indítványt fogadott el, a melyben Tisza István grófnak halálát és elismerését nyilvánítván, neki bizalmat szavazott. A választójog kérdésében Tisza István gróf politikájával azonosította magát. Az indítvány mellett 118-an, ellene 31-en szavaztak.

VAROS ES MEGYE.

Sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1917. évi augusztus hó 8-án délután négy órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 1. Polgármester havi jelentése. 2. Kovácsics Gyulának irodatiszti állásáról lemondása. 3. Pozsony sz. kir. város közönségének átirata a hadifoglyok munkaerejének jobb kihasználása tárgyában. 4. A fogyasztók országos szövetségének a kormányhoz intézett felirata a fogyasztás kérdés megoldása tárgyában. 5. A tanács előterjesztése a napidíjaknak újbóli megállapítása tárgyában. 6. A számvétség betérjeszti a temető kertészet 1916. évi zárszámadását. 7. A tanács betérjeszti azon határozatát, mellyel a bihari erdőipar r.-t.-al a fogyasztó közönség részére 200 vagon fát vásárol. 8. Karabás Demeter utcaszabályozás folytán Erdélyi-ut 7. sz. telkéhez 284 négyszögöl útea területet megvenni óhajt. 9. Tompa Arad utcaszabályozás folytán Erdélyi-ut 6. sz. telkéhez 148 négyszögöl területet megvenni óhajt. 10. Kiskörm Tenczinger testvérek gyámja Maros-fő 2. sz. telkéhez 171 négyszögöl telket örök áron osztolni kíván. 11. A tanács előterjesztése a ségai házhozokra bekebelezett elidegenítési tilalmaknak törzése tárgyában. 12. A tiszti ügyészség betérjeszti a Friedmann Gyulával és Szabó Józseffel megkötött földhaszonbérleti szerződéseket jóváhagyás végett. 13. A tiszti ügyészség betérjeszti özv. Mutoer Józsefivel megkötött cserépszállítási szerződést jóváhagyás végett. 14. A tiszti ügyészség betérjeszti Pálgyári Dáviddal megkötött kövezési szerződést jóváhagyás végett. 15. A gazdasági szék előterjesztése az Orszy-utca, Vasár-ut, Neuman Samu-ut fái egy részének kivágása és tisztogatás gyauánt a közönségnek leendő eladása iránt.

Elrothad Budapesten az ujaradi zöldség.

— Sok áru, kevés vásárló. —

Fővárosi tudósítónktól.

Míg Ujaradon Herold Antal fővárosi zöldség és főzeléküzemének ki-kiültöttje naponta waggonszámra küldi fel a legszebb árut Budapestre, addig fővárosi tudósítónk arról értesít bennünket, hogy a Dunaparton rengeteg áru halmozódik fel, ellenben a kereslet aránylag igen kicsiny, a közönség nem vásárolja az ország különböző részeiben a főváros részére rekvizitált vagy vásárolt árut. Ez annál feltűnőbb, mert Budapesten a zöldség ára jóval magasabb, mint amennyire azt Herold vásárolja, de maguk az eladók sem tartják be a budapesti maximális árakat, mert azokat ők is túl magasaknak tartják. Ebből az következik, hogy a főváros Ujaradon drágán vásárolt és minden ráció és rezon nélkül az aradi piacot is drágává teszi. Arad város törvényhatóságának kötelessége ezzel a feltűnő jelenséggel foglalkoznia, mert teljesen indokolatlan, hogy az aradi közönség csak azért, hogy a fővárosban elrothadjon az ujaradi zöldség, még ma is egy koronát fizessen például egy kiló paradicsomért, mikor azt a természet szívesen odaadná a fele áráért.

Fővárosi tudósítónk következő érdekes leírását adja a feltűnő budapesti viszonyoknak.

Ma a hajnali szürkülettől kezdve figyeltük a piac ébredését, mely bizony szomorú volt. De szomorú a piac általában, mindenki érzi, hogy egészségtelen a helyzet, kóla és verő egyaránt megsínyli, amiért valahol nagy hibát műveltek a háborús közéletmezés irányítói. Fanyarság és kedvetlenség járja az élelmiszerhalmok tájékán s míg azelőtt legalább a kofák képe volt elégedett, sőt vidám, most ők is borús homlokkal ütnék, vagy állnak portakájuk mellett, melyre bizony alig jelentkeznek verő.

Beszélgettünk néhány megmagyarázóbb külsejű kofával, hogy vajon mire magyarázzák a közönség feltűnő tartózkodását? Valamennyien azt felelték, hogy a piac pangása onnan van, mert az idén jóformán egészen megszűnt a télire való bevásárlás. A múlt évben ny időtájt még rengeteg gyümölcsöt és főzelékféléket, meg uborkát és paprikát raktak el a gazdasszonyok. Az idén: semmi. Nem számírom a dúsgazdag családokat, melyek végül mégis csak igen kevesen vannak a nagy tömeghez képest, senki sem veszi a zöldbabot, a tököt, a káposztát, sőt, ami a legfeltűnőbb, még az uborkát sem, hogy legalább némiképp felszerelje télire a kamaráját. Ezekben a társaságokban a kofák is gondolkodnak és a maguk részéről szintén érdeklődnek vevőiknél. S kérdezősködésük tanulságai nemesek azt közölték velünk, hogy a drágaság, hanem hogy a békében való reménység is egyik oka a közönség tartózkodásának. A tömeg logikája szerint a télen már nem lesz háború s akkor majd aránylag olcsóbban kerülnek napfényre a most még dugdosott élelmiszerek.

Ha a kormány, a főváros és a Közéletmezési Hivatal megbízottai nap-nap után figyelmen kívül vizsgálják az élelmiszerpiac tüneteit, nyomban látnak, mi a teendő, mi következik onként a piac mai helyzetéből és körülményeiből. Szintén látniuk kellene, hogy

a Dunaparton már hetek óta rengeteg

az áru, és aránylag igen keveset a fogyasztás

és hogy soha oly indokolt nem volt a nagyarányú árcsökkenés, mint most. Ha a hatóságok, bár talán némi nyers energiával, megindítanák az olcsóbbodás folyamatát, legalább néhány hétre meg lehetne honosítani az aránylagos tisztességes árakat s a közönség legalább félti tartalékait kedvezőbb áron gyűjthetné élet-tárába. A nagy, a kiáltó árubság világosan elárulja ezt a lehetőséget és hatóságaink régi gyengeségük és gyámoltalanságuk jeleit mutatják, ha most nem tudnak a közönségre kedvező árcsökkenést létrehozni.

Az első teendő természetesen a szerezéssel szembeni ármaximalizálás visszavonása. Inkább, semmi, mint hogy ez a maximalizálás életben maradjon. Egész sora a maximált élelmiszereknek ugyanis jelentősen olcsóbb áron kerül forgalomba, amely gavalérosan a hatóság megengette. A kétkoronás paradicsomot igen szívesen adnak másfél koronáért, de így is csak nagyon kevés verő jelentkezik. Határozott tudomásunk szerint pedig vidékről bárki beszerzheti a paradicsomot már most is — ego koronájával, feltéve, hogy rokona, vagy jó ismerőse eljuttatja a vásárlás technikai részleteit. A paradicsom ára a szállvánál 30—40 százalékos a különbség. Olcsóbb az őszibarack, a körte, az alma, a sárgabarackon kívül minden. De látni való, hogy a piacra tóduló gyümölcstömeg és az árak között még most sem természetesen a kapcsolat, a gyakoriságához képest még minden haláttanul drága.

Amint említettük, a kofák is rosszkedvűek, ez a helyzet rájuk is szomorú végződésű lehet. Több idényeiknél már megégették a körmüket s még néhányra ráfizethetnek. Ilyen volt például az uborka, melyet kezdetben gyalázatos utasraáron vesztek, most pedig már harmadéért is szívesen adnak, de az áru nagyobb része megsárgult, megvénült, használhatatlanná vált nem kell.

Ilyenféle jelenség mutatkozik a tökkel és a zöldbabnál, míg az életesebb boltárok például a zöldbabot nagy tömegekben dobják piacra s a maximálisnál jóval olcsóbban, mert előre látják, hogy különben ez a romlandó áru is a nyakukon maradna.

Ma már a kukoricát is nagy tömegekben hozták a szomszédos községekből, holott mint megirtuk, néhány napig nyoma is alig volt a piacon, mert a termelők meglátták, hogy a kukorica maximális ára — aránylag — alacsony. Miféleképpen azonban a események kukorica sem tartható sokáig, a duc hamarosan megért és a Dunapart ma már tele van tengerrel.

A főispáni installáció.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi augusztus hónap 8-ik napjának délelőtti 10 órájára rendkívüli közgyűlést hirdeték, amelyre a törvényhatósági bizottság t. tagjait meghívom.

Tárgy: Arad szab. kir. város főispánjává kinevezett Barabás Béla dr. nak esküvője.

Arad, 1917. évi július hó 31-én.

Varjassy Lajos s. k.
polgármester.

Az aradi gyermekmenhely

kétszáznyolcvan pesti munkás-gyereket helyezett el.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ismertes a mi nemzeti szociális akció, amelyet a gyermekbarátok országos egyesületének kezdeményezésére Ugron Gábor belügyminiszter indított meg azért, hogy néhány ezer szegény, levegőtlen sápadt és beteg pesti munkásgyerek rendszeres étlemhez és életmódhoz juthasson a rejtőzékeny nyári hőségben. Megirták a lapok, hogy egyelőre kétezer budapesti munkásgyereket, fognak Magyarország különböző jölevégőjű falvaiban az állam költségén egy-két hónapi időtartamra elhelyezni. A kétezer budapesti szegény munkásgyereket már hetekkel ezelőtt a jelentkezés sorrendjében összeirták és a belügyminisztérium felhívása alapján a különböző állami gyermekmenhelyek válogatták el a szegény gyerekek elhelyezését, előírását. Az aradi állami gyermekmenhely volt az első, amely ötszáz gyermek elhelyezését jelentette be a belügyminisztériumban, azonban az aradi menhely nagy készségét teljesen nem vehette igénybe az állam, mert a többi állami gyermekmenhelyek csak a szükséges számú gyereket engedett át az aradi gyermekmenhely számára.

Az üdülő kis csoport tegnap délután kiltör vonattal érkezett meg az aradi állomásra ahol a katolikus háziasszonyok szövetségének aradi fiókja dr. Leitner Ernőné vezetése mellett fogadta őket. Résztvettek még a fogadtatásnál Leitner Ernő dr. a menhely nyugalmába készülő igazgatója és Luszt Ferenc dr. a menhely igazgatójának jövendőbeli utódja, aki Leitner dr.-t már hónapok óta közmegelegedéssel helyettesíti az intézménynél.

A szövetség aradi fiókjának tagjai üdítő italokkal és éledelekkel fogadták a csenevész, fáradt, fakó arcsínű pesti társaságot. A kis gyerekek akiket menhelyi telepítésgyelelőnk és a munkásbiztosító pénztár egy orvosa kísért, látható örömmel kapták az üdítő italokat és egy óra hosszáig egyebett sem lottak, mint holdogán majsolták és hörpintgették az előlük hordott ételeket, italokat. Egy óra múlva azután elindult vonatuk, hogy elvigye őket oda, ahová az aradi gyermekmenhely vezényelte: Kispereg községbe. Óthalomra. Vilagosra. Elekre, Pankotára és Pécskára. Egy hónapig maradnak az egészséges falun és augusztus 31-én ismét találkoznak az aradi állomáson, hogy erőben és egészségben gyarapodva visszaterjenek a fővárosba. Az állam tudvalevőleg havonként huszonöt koronát fizet fejenként a gyerekek ellátásáért, azonban azok akik Arad megyében gondozásba veszik őket, legnagyobb részt lemondtak az állami által fizetendő emelt tőpénzről, mert hazafias kötelességüknek tartják, hogy az éhes szegény pesti gyerekeket tehetségükhöz képest támogassák. A pénz ezért a községek megkapják és jótékony célokra fordítják. Az Acsev. és a Hegyaljai vilamos díjtalanul szállították ki a gyerekeket a községekbe.

Nincs döntés a gabonaellátásban.

— A főispán Budapestre utazik. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Végtelen fonák helyzetbe került Arad város közönsége. Van joga gabonát vásárolnia, de nem tud vásárlási igazolványt szerezni, mert a polgármester nem ad ki igazolványokat, amíg az Országos Közélelmezési Hivatal nem dönt abban a kérdésben, kiterjeszti-e a vidékre a vásárlási lehetőséget.

Az országos hivatal nem válaszol, a város nem akar vagy nem tud dönteni a lisztellátásról és a polgárság türelmellenkedni kezd, mert úgy látja, hogy a huza-vonában eltűnik az a százötven vagon gabona is, ami Aradon kapható lenne.

Ma is volt ülése emiatt a közlelmezési-bizottságnak, de ez sem érlelte meg a kérdést. Barabás Béla főispán felutazik a fővárosba, sürgeti a vásárlás kiterjesztését. Eredménnyel jár-e utja, nem tudjuk. De az bizonyos, hogy a vásárlási igazolványok visszatartása lehetetlen és törvénytelen dolog. Remélhető, hogy a főispán meg tudja érteni Hadik János gróffal, az Országos Hivatal új elnökével, hogy milyen rettenetesen fonák és igaztalan helyzetbe hozta a kormány a városok lakosságát, mikor a vásárlási lehetőséget korlátozta. A munkások joggal követelik, hogy amikor Magyarországon rekord-termés van, akkor a múlt eseményeinek emlékeztetőjéről olvassák meg őket. Ennek csak

területén is vásárolhat. Ha ezt nem engedik meg, akkor az elégedetlenséget csak fokozzák és felülről hozzák olyan helyzetbe a polgárságot, hogy a munkásság panaszaire okot adjon. Ez nem lehet a demokratikus kormány éllelmezési politikájának az alapelve.

A közlelmezési felügyelő-bizottság ma délután öt órakor ülést tartott. Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. Az ülésen a hét munkás kiküldött, teljes számban jelent meg, a törvényhatósági-bizottság tagjai közül csak Bing Hugó volt jelen. A tanácsstermet azonban a bizottság mégis megtöltötte, mert a polgármester ezúttal az aradi gyárosokat, a gyárak képviselőit, a malnok képviselőit, az Arad: Ipar- és Népbankot és Áru és Terményraktárt is meghívta. Varjassy polgármester mint elnök megnyitotta az ülést és üdvözölte a megjelent Barabás Béla főispánt, akinek köszönetét fejezte ki érdeklődéséért és kérte, hogy a bizottságban elhangzó jogos és igazságos igényeket a felsőbb hatóságoknál képviselje.

Barabás Béla dr. főispán a következőket mondta:

— Erzi annak szükségét, hogy az első ülése Arad lakossága érdekében az, hogy a közlelmezés zavartalan ellátásáról gondoskodjunk. Meg van győződve arról, hogy a bizottság és a tisztviselői kar teljesíti kötelességét, odafelel pedig ő készségesen fogja a város álláspontját képviselni. Csak azt kéri, hogy tekintsen el a bizottság egyes érdekektől és mindig az általános szempontokat tartsa szem előtt. Kijelenti, hogy a tárgyalás menetében nem avatkozhatik bele, hanem figyelemmel kíséri a dolgokat és a kéréseknek rendelkezésére lesz.

Exterde Kálmán báró, a közlelmezési hivatal vezetője elmondotta, hogy a mai ülés feltárja a gabonabeszerezés kérdésének megoldásait. Arad ellátatlanjainak száma ötvenötezer-háromszázketvenhét, ebből nyolcezerhatszáz-nyolcvanhat kap ezerkétszázhatvan grammos kenyéradagot, a többi ezerkétszázhatvan grammos lisztet vagy nehéz munkás ezeröttszázhatvan grammot. Arad város ellátatlanjainak heti

szükséglete nyolcszázötvennyolc métermázsát tesz ki. Most már azonban a tartalékok is elfogytak és az Országos Hivatal nem utal ki elég lisztet. Ezért indítványozza, hogy a bizottság tegyen felterjesztést az Országos Közlelmezési Hivatalhoz, hogy az augusztus 15-ig terjedő utolsó hétre nyolc és fél vagon lisztet utalványozzon. Miután azonban nem bízik abban, hogy egyszerű írásban tett felterjesztésnek eredménye lesz, felkéri a főispánt, hogy járjon el ebben az ügyben az Országos Hivatalnál.

Varjassy Lajos polgármester indítványozza, hogy kérjék Arad város lakossága lisztkompetenciájának száznyolcvanról, kétszáznegyven grammra való felemelését, és kérjék, hogy az Országos Közlelmezési Hivatal a lisztmennyiséget augusztus 15-től fogva e kompetencia alapján utalja, ugymint a múlt évben.

Exterde Kálmán báró ezután felolvasta a gabonabeszerezési rendelet végrehajtási utasításának idevágó részeit, majd Horváth József a Haditermény Részvénytársaság aradi kirendeltségének főnöke indítványozta, hogy miután Aradon százötven vagon buza van és ez ötöd része a szükségnek, osszák szét ezt a mennyiséget az egész lakosság között, mint az évi szükséglet ötöd részének fedezését,

minden a vásárlási engedélyek kiadását tovább visszatartani már úgyszólván lehet.

Az általa ajánlott módon pedig biztosítva lenne minden aradi lakosnak legalább két és fél hónapi gabonaszükséglete.

Szerényi Géza: Az egész tárgyalást abban az irányban, hogy a város szerezzék be a gabonát az ellátatlanok számára, tárgyalásnak tartja, mert a tulajdonosok nem fogják a gabonájukat a városnak adni, hanem legrosszabb esetben is a Haditerménynek, amely métermázsanként két korona külön privilegiumot fizet. Ezután egy szocialista bizottsági tag kijelentette, hogy az aradi munkások ragaszkodnak ahhoz, hogy a város szerezzék be az ellátatlanok egész évi gabonaszükségletét, még pedig fejenként száznegyvennégy kilogrammot. Filtakozik az ellen, hogy a százötven vagon aradi termésre vásárlási igazolványokat adjanak ki.

Susztter Ödön dr.: Elvi szempontból kell, hogy ebben a városban minden polgár egyenlő elbánásban részesedjék. Az aradi gabona olcsóbb, mint az esetleg majd a környéken vásárolható, mert nincsenek fuvar költségek. Tehát méltányos, hogyha kiadnak vásárlási engedélyt a százötven vagon aradi termésre, akkor ezt a legszegényebb néposztálynak juttassák. Egyébként a gabonabeszerezés kérdésében a határozathozatalt nem tartja sürgősnek, hanem indítványozza, hogy várja meg a bizottság, amíg a főispán Budapestre visszatér.

Bing Hugó: A rendelet értelmében a vásárlási engedélyt a polgármester ki kell hogy adja, még pedig az egész esztendőre. De a két és egy tized hónapra való kiadás a praktikus életben nem is lehetséges, ő tehát csatlakozik a munkásbizottsági tagok indítványához, hogy Arad szerezzék be az egész lakossága részére egész évi gabonaszükségletét, addig pedig vásárlási engedélyt a polgármester senkinek se adjon. Indítványozza, hogy a főispán eszközölje ki Budapestben, hogy Arad ötvennégyezer ember számára egy tömegben megvehesse a ga-

bonát, azt egy tömegben megöröltesse és egész évre vagy hetenkint kiadhassa.

Amikor a tárgyalás ideig jutott, Barabás Béla dr. főispán felállt és kijelentette, hogy holnap felmegy Budapestre, de

másnak elhíntözését nem vállalja, mint a vásárlási engedélyek kiterjesztését és az átmeneti időre a lisztkiutalást.

Kéri, hogy a közlelmezési ügyek referensét Exterde Kálmán bárót is küldjék fel vele Budapestre. A bizottság a főispán indítványát elfogadta.

Ezután Exterde báró ismertette az Aradi Termény- és Aruraktár ajánlatát, a város által beszerzendő gabona elraktározására és a beszerzést lehetővé tevő három millió koronás kölcsönnek öt százalékos kamattal való folyósítására. Exterde Kálmán után Szerényi Géza kijelentette, ki van zárva, hogy nyolcszáz vagon búzát be lehessen szerezni, amennyire Aradnak szüksége volna, mert az uradalmak már előre lekötötték termésüket a Haditerménynek, továbbá mert a vármegyék is rekvirálnak a megyebeli ellátatlanok részére, a kistermelők pedig termésüket a legközelebbi gabonakereskedőnek adják el. Csakis Arad város területén lehetne hivatalos presszióval a még meglévő gabonakészleteket megszerezni, ennek azonban nem sok haszna volna. Indítványozza,

hogy a vásárlási igazolványokat azonnal adják ki,

mert a polgármester a törvény szerint azt nem is tarthatja vissza és fejelemmit vonhat magára. A vásárlási igazolványokat haladéktalanul ki kell adni. Egyébként ezzel meg is könnyítik az ellátatlanok helyzetét, mert Aradnak ennyivel kevesebb lisztet kell az Országos Közlelmezési Hivaltól kérnie.

Varjassy Lajos polgármester: Holnap felmennek az urak Budapestre, ha a vásárlási igazolványokat ki kell adnom, akkor értesítenek engem arról és

én akkor ki is fogom adni, mert semmiféle presszióknak nem vettem magamat alá.

A bizottság ezután elfogadta Schusztter Ödön dr. indítványát és elhatározta, hogy megvárja, mit végez a főispán Budapestben és csak ezután összehívandó legközelebbi ülésében fog a lisztellátásról dönteni.

Megkezdődött

a flandriai csata.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlinből jelentik: Az 1917-ik év háborus nyara két részre osztható. A tavasz végén megkezdődtek az angol és francia hadvezetőségek komoly kísérletei, amelyek a nyugati front áttörését célozták. Azóta egészen a múlt hétig bár voltak kisebb-nagyobb akciók, szünet volt a flandriai és franciaországi harctéren. Körülbelül tíz nappal ezelőtt azután angol részről nagy tüzéségi csata indult meg, olyan vehemens módon, amintőre még nem volt példa ebben a háboruban. Ez a tüzéségi akció volt a bevezetése az újabb offenzívának, amelynek megkezdéséről a német hadvezetőség tegnap jelentése emlékszik meg.

Anglia és Franciaország hetek óta habozott, mert el kellett dönteniük, vajjon megvárják-e Amerika segítségét, hogy ezzel 1918 tavaszára hatásként el a katonai döntést, vagy pedig e nélkül kíséreljék meg a döntést. Természetes, hogy Amerika segítése sokat jelentett volna. Ezzel a nyugati fronton lévő négy és fél milliónyi ellenséges hadsereg egy félmillióval növe-

kednek. Olyan óriási erő ez, hogy ebből tisztán támadásra egymillió katonát lehetne kiszakítani.

A várakozásnak azonban nemcsak előnyös, hanem káros oldala is van, ami arra a megfontolásra bírta az ententeot, hogy még az idén nyáron újra támadjon. Angliát a német buvarnaszadok sikere azzal az aggodalommal tölti el, hogy 1918 tavaszáig annyi hajót vesztethet, hogy sem Anglia, sem Franciaország nem bírja el a veszteséget. Az is föltehető, hogy a tavaszig való szünet Oroszországban olyan

háboruelőes hangulatot teremtené, amit nem keckáztathat meg Anglia. Harmadik oka, hogy Anglia nem várja meg Amerika segítségét, az a félelem, hogy a legujabb szövetséges tulságosan drága lenne. Mindezek az okok bírták rá Angliát, hogy újra megkísértesse szerencsétét Flandriában. A német hadvezetőségnek, amely két hét óta tisztában volt azzal, hogy újabb ellenséges offenzívára kell elkészülnie, kétsége sincs abban, hogy ez a — talán utolsó — kísérlet is az angolok nagy kudarcával fog végződni.

Schwarcz Fülöptől — Mackensenig.

— A generális fia-hordó. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Schwarcz Fülöp borkereskedő a temesmegyei demokrata-párt elnöke, de eddig is kevés köze volt a dícsőséges német hadvezérhez. Most azután ez a két név felette furcsa kapcsolatba került egymással, anélkül, hogy keresték volna ezt a szerencsét.

Az érdekes találkozást Joanovich Sándor temesi főispán hozta létre, akit a munkapárti rezsim állított a dérek délvidéki vármegye élére, de aki határozottan érezte magában a képességet, hogy az új kormányt is bírja szolgálni. Ezt a meggyőződését közölte is gróf Eszterházy Móriccival, ahol azonban nem talált kellő megértésre.

Most következik aztán a Schwarcz Fülöp szerepe. A főispán ezt a kitünő embert felküldötte az ország első demokratájához, Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszterhez, hogy világossítsa fel arról, milyen szerencse volna a magyar demokráciára, ha Joanovich marad a temesi főispán. Schwarcz Fülöp el is végezte a

megbízást, de — úgy látszik — nem a legmegnyugtatóbb információkkal térhetett haza.

És itt kerül sorra a nevezetes német hadvezér, aki a múlt esztendőben hosszabb időt töltött Temesvárott s így ismeretségbe került az ottani urakkal. Joanovich főispán, akinek homlokán jéggá fagyott a veríték arra a gondolatra, hogy ott kell hagynia a temesi kiskirályságot, szorongásában levelet írt Mackensennek, hogy támogassa a magyar kormányt az azt a törekvését, hogy megmaradjon temesi főispánnak.

Hogy teljesít-e Mackensen ezt a kívánságot, nem tudjuk. De hogy ez az apró kis eset vaskos kortörténelemmel is rikoctában iesti meg a magyar politikai erkölcsöket, az kétségtelen. A mi törtetőink elszántságára és leleményességére mutat, hogy a sok sógor, nagybácsi és egyéb komaság-atyafiság mellé megtették fia-hordónak — Mackensen német generális is.

A kulturpalota igazgatói állása.

Írta: Kara Győző.

Az igazgatói állás betöltésének eddigi fejleményei az én álláspontomat látszanak igazolni. Anélkül, hogy az illetékes tényezőkkel ez ügyben még csak szót is váltottam volna, mondotta ki a felügyelő bizottság az országos pályázat útján való betöltés elvét, talán ugyanabban az órában, melyben én a nyomda számára papírra vetettem szakasztott ezt a véleményemet. A pályázat híre máris illusztris nevet hoz forgalomba s az aradi napilapok mai számai kipattantották az egyik pályázó nevét, amely a beavatottak kis körében három nap előtt jött forgalomba s mely névnek viselőjére gondoltam én harmadik cikkem megírásakor.

Mai cikkemben az igazgatói állás mellett szakképzett tisztviselők állásának szervezéséről szándékozom írni s ha ez is valóra válnék, oly kulturélet áradna e palotából Arad város és vármegye társadalmára, hogy a kultúra minden hívének ajakán önkénytelenül törne ki Hutten Urknek a híres humanistának kiáltása: „Oh század! öröm benned élni.“

A szervezésnek muzeológiai alapon kellene történnie; az igazgató mellett három osztályigazgatót, vagy öt igényelnek a gyűjtemények s e három ór szakképzett egyén kell, hogy legyen. Ilyen egy már van, a jelenlegi könyvtáros, akinek szakképzettsége, alapos tudása és kiváló rátermettsége garancia arra nézve, hogy a könyvtár nem egyszerű könyvtárgyűjtemény, hanem Arad kulturéletének egyik tápláló és fejlesztő elemeként szerepel.

Annál sivárabb képet mutatnak a többi gyűjtemények, első sorban azért, mert nélkülözik a szakszerű kezelést. Értékben még a könyvtárt is fölülmulja az Ereklje-muzeum. Ez az a gyűjtemény, melyre ráillenek Arany János szavai:

... e szakadt könyvet ti csak foltozzátok:
Majd olvas belőle egykor unokátok
Dicsőségeitől egy-két igaz lapot.

Ez a gyűjtemény ezeréves történetünk legfényesebb tetteit regéli el nekünk, e gyűjtemény a legszentebb érzelmeknek, a hazaszertetnek éltető forrása, e gyűjtemény minden egyes darabja a Grál halhatatlansító erejével bír; ez a gyűjtemény árván, elhagyottan áll, mióta lelkes megteremtője az élők sorából kimúlt. Egy primitív képzettségű, minimális intelligenciájú szolgának, takarítónőből teremőrré előléptetett, hasonló műveltségű özvegye gondolza ma e gyűjteményt. Ez az állapot Nagy Frigyesnek egy levelét juttatja eszembe, melyben atyját értesíti a meklenburg-strelitz hercegnél, a XIV. Lajos udvarát majmoló, e koldusszegény duodeo fejedelmecskénél a mironi kastélyban tett látogatásáról. A prémes bundába öltözött, rozsdás alabárdal ékeskedő kapus néhány perc elteltével, mire Frigyes a fogadó terembe jutott, Fregoli-gyorsasággal átalakulván, mint külottos nadrágu, csipkés-ujju kabátos főszertartásmester állott előtte.

Ez a gyűjtemény hozzáértő selejtezésre, kritikai rendezésre, céltudatos fejlesztésre és szakképzett feldolgozásra vár. A gyűjtemény élére kerülő igazgató, vagy öt (a cím mellékes) tudományos szakképzettsége első sorban az 1848—49. évi szabadságharc emlékéhez fűződő rajongó szeretet legyen; egész lényét e szere-

tet lelkesedése hassa át s lelke vágyának minden szála e nagy napok dícsőségében gyökeredzzék. Ennek a tisztviselőnek volna egyszersmind feladata az időleges kiállítások rendezése, amelyeknek gyors egymásutánja az állandóság jellegét adná e kiállításoknak. Ezek kiterjednének a város és megye magánosainak birtokaiban levő műkincsekre (képek, porcellán, órák, butor, iparművészeti tárgyak, könyvek, stb.), melyeknek ismeretét így e palota vinné át a nagyközönség tudatába. Erre a célra megfelelően alkalmas helyiségek lennének a jelenlegi igazgatói lakás termei (helyes, hogy felszabadulnak), melyekben helybeli művészek alkotásai is időleges kiállításra kerülhetnének s megszűnnék rájuk nézve az a lealázó helyzet, hogy e célra üzlethelyiségek kirakataiért kell könyörögniök. E kiállítások rendezéséhez ügyes találékonyság kell, amelyet nemrégiben tanúsított a hadi-kiállítás rendezőse.

Ezen állás mellett egy második szervezendő állás tisztviselője kezelné a többi gyűjteményeket, a régiségtárt, az érem — és pénzgyűjteményt, a néprajzi tárt s a képtárt. E tisztviselőnek muzeológiai szaktudással kellene bírnia s feladata ugyanaz volna, ami az Ereklje-muzeum tisztviselőjéé. E gyűjtemények fejlesztésében mindig újabb momentumok kell, hogy felmerüljenek s céljuk mindig bővül; végoéljüket nem lehet körvonalozni, mert az annak elérésével haláukat jelentené. Egy lényeges céljuk azonban megállapítható és ez: a tudomány és művelődés demokratizálódása. Ez a szó most nagyon is forgalomba jött; belevitték a társadalomba, a politikába; tessék belevinni a művelődésbe is, melynek demokratizálódása lesz majd a „közművelődés“ s tudtommal ez a szép szó ragyog arany betűkkel a palota timpanonja alatt.

Ma a tudomány, a szakképzettség kanyérkereseti pálya; ezért e tisztviselők fizetését úgy kellene rendezni, hogy az a fokozatos előléptetés elvén felépülve szintén sarkallja azok ambícióját. Szakképzett tisztviselőket nem lehet egy állandó fizetés fokozatában senyvesztetni; ez a palota nem a dévai vár, melynek falai attól nyertek szikárságot, hogy beléjük falazták szegény Kőmives Kelemennét; e palota falai s e falakon belül a közművelődés úgy fog erősödni, ha a tisztviselők állandó fizetési fokozatának falát lerombolva, őket is egy szebb jövő képével kecsgetjük.

E szervezetbe miképen illeszkednek be a Kőksey-Egyesület, erről jövő cikkemben fogok írni.

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Angolok a stockholmi konferencián.

Washington. Az amerikai munkásszövetség elhatározta, hogy kiküldötteket küld az európai konferenciára.

Washington. Wilson elnök Dublinból a sin-fein mozgalom vezetőitől levelet kapott amelyben felkéri hogy támogassa a független ir köztársaság felállításának mozgalomát. Hasonló tartalmu levelet kaptak a kongresszus pártjainak vezetői is.

Luganó. Madridból jelentik, hogy a B 28 német tengeralattjáró La Fonna kikötőjében zátonyra futott.

Basel. Angliában nemzeti bizottság alakult a béke célok megvitására.

Parlamentű kormány Ausztriában.

— Bécsi tudósítónktól. —

Azok a tárgyalások, amelyeket Seidler miniszterelnök a képviselőházi pártokkal munkaképes többség összehozása és a végleges kormányalapítás ügyében folytak, már határozottabb formát öltenek. A miniszterelnök egy más után az összes pártokkal érintkezésbe lépett és kitünt, hogy a képviselők legnagyobb részénél megvan a hajlandóság arra, hogy a házat munkaképesse tegyék s megfelelő többséget alakítsanak. Elsősorban a német nemzeti szövetség és a keresztényszocialista vezetők helyeslik a miniszterelnök törekvéseit s támogatják a többség összehozására irányuló munkájában. Seidler a délszlávokkal és a ruthénekkal folytatott tanácskozásai alapján meggyőződött arról, hogy ez a két párt is hajlandó új parlamenti helyzet orvoslásában támogatni. A cseh szövetség mérsékelt és radikális csoportjai között beállított szadadás is reményt nyújt arra, hogy a cseh radikálisokat és szociáldemokratákat szintén sikerülni fog a ház praktikus munkájának megnyerésénél. Ha a miniszterelnöknek sikerül ezeket a pártokat összehozni a közös parlamenti munkára, akkor körülbelül 500 szavazatból álló többséggel fog rendelkezni, tehát olyan többséggel, amellyel mindenesetre sikeresen lehet dolgozni. A lengyelek klubjának magatartása még bizonytalan. Tudvalevőleg a klub elnöksége krakói értekezletén azt határozta el, hogy a párt magatartása a lengyel követelések teljesítéséig ellenzéki marad. Azóta nem történt közeledés.

Az alakítandó új kormány erősen parlamenti jellegű lesz és előrelátólag hat német és hat szláv képviselőből és négy hivatalnokból állítják össze. A klerikálisok két tárcát kapnak. A közoktatást és a földművelést. A német nemzeti szövetség négy tárcát és pedig két tárcanélküli miniszterrel, akik közül az egyik a sugéta, a másik az építési tartományok érdekeit fogja képviselni és két szakminiszterrel foglalt helyet az új kabinetben. A lengyelek klubja és a csehek klubja egy-egy tárcanélküli miniszterrel lesznek képviselve és a ruthénekek is lesz egy tárcanélküli miniszterük. Az alkotandó új posta- és távírdaminiszteriumot a délszlávok kapják, az ukránok pedig egy tárcanélküli minisztert küldhetnek az új kabinetbe. A

Bécsből jelentik: A következőket emlegetik a Seidler kabinet tagjairól: A német nemzeti szövetség részéről Doberniag és Baeter tárcanélküliek, Steinvender pénzügyminiszter és Stölzel jóléti miniszter. A keresztényszocialisták részéről Fink földművelésügyi miniszter és Fuchs báró kultusz. A szlovének részéről Pogatschnig közlekedési miniszter, a ruthénekek részéről Petrussevics vagy Levickij tárcanélküliek. A csehek vonakodnak tárcát vállalni a kormányban, Truka közmunka miniszter fogja csak képviselni őket.

Michaelis kancellár Bécsben

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: Dr. Michaelis német birodalmi kancellár ma reggel fél kilenc órakor az északnyugati vasút pályaudvarán Bécsbe érkezett. Vele jött Stamm államtitkár és Prittwitz követségi titkár. A kancellárt az állomáson gróf Wedel bécsi német nagykövét üdvözölte a nagykövetség személyzetének élén. A vasutól a kancellár gróf Wedel nagykövettel automobilon a német nagykövetség palotájába hajtatott s ott szállott meg.

Ma délben gróf Wedel német nagykövét a kancellár tiszteletére villásreggelit adott, a melyen gróf Czernin közös külügyminiszter, gróf Esterházy Móric magyar és dr. Seidler osztrák miniszterelnök, gróf Batthyány Tivadar, ő felsége személye körüli minisztere, több magasrangú diplomata és államférfiu volt hivatalos. Délután a nagyfotosszék tanácskozások voltak a német birodalmi kancellár és gróf Czernin közös külügyminiszter között.

Este gróf Czernin külügyminiszternél estebéd volt Michaelis kancellár tiszteletére.

Holnap délelőtt a német birodalmi kancellár gróf Czernin külügyminiszterrel kimegy Reichenauba, ahol a király a kancellárt külön kihallgatáson fogja fogadni. Közvetlenül az audiencia után a királyi kastélyban udvari villásreggeli lesz amelyre hivatalos dr. Michaelis kancelláron kívül Stamm államtitkár, Prittwitz követségi titkár, gróf Wedel nagykövét a bécsi német katonai meghatalmazott, gróf Czernin közös külügyminiszter, Hohenlohe herceg berlini nagykövétünk, a főudvarmester, a főhadsegédok és a két miniszterelnök.

Bécsből jelentik: Esterházy Móric gróf miniszterelnök tegnap magánkihallgatáson megjelent a királynál, hogy folyó ügyekről jelentést tegyen. Esterházy gróf, aki már tegnap hosszabb megbeszéléseket folytatott Czernin gróf közös külügyminiszterrel, ma érintkezésbe lépett Seidler lovag osztrák miniszterelnökkel. A miniszterelnök ma délben részt vett a német nagykövetségnek Michaelis dr. kancellár tiszteletére adott reggelin.

Bécsből jelentik: Esterházy Móric gróf miniszterelnök Michaelis német birodalmi kancellárral a német nagykövét reggelijénél találkozott és a reggel után a nagykövetségben hosszú megbeszélést folytatott a kancellárral.

Berlinből jelentik: Politikai körökben őszinte örömet és megnyugvást keltett Michaelis kancellárnak bécsi útja és az a nyilatkozat, amelyet Czernin Ottokár gróf külügyminiszter a sajtó képviselői előtt tett. Külpolitikai tekintetek nélkül a kancellár utazását és a külügyminiszter nyilatkozatát azért is örömmel fogadta a német nép, mert határozott cáfolatait találja benne azoknak a könnyelműen terjesztett híreszteléseknek, mintha a két szövetséges kormány között levő viszonyban a legcsekélyebb változás is állott volna be.

Hadosztályaink támadnak az Erdős Kárpátokban is.

Budapest, augusztus 1. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

A Casinu völgytől északra ismét összeomlottak a ellenség heves támadásai. A 82-ik székely ezred itt régi bevált erejével küzd. A hármas országhatár-területén csapataink meglepetésszerűen nyomultak az oroszok által megszállott magaslatok ellen. Az ellenséget visszavertük. Bukovina déli részében Kimpolung felé nyomulunk előre. Csernovitztól délnyugatra és északnyugatra az ellenségnek megújult és ellentámadásokkal támogatott támadását heves harcokban megtörtük. Az oroszok hátrálnak. A Zbruc torkolatánál is további haladást tettek a szövetségesek.

Olasz hadszíntér és Balkán:

Változatlan. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 1. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg hadsereg arcvonalala:

Böhm Ermolli vezérezredes hadseregparcjaja:

A Dnyesztertől északra délkelet felé előnyomuló csapataink az ellenséget, amely a Bili patak mögött szállt harcra, a Chobin-i folyóhajlásba szorította vissza. A Dnyeszter és Pruth közt egy rohamcsapatunk áttörte az oroszok vonalait a Horodnka—Csernovitzi vasut mellett, míg déli szárnya Iván—Kauznál erős tehermentesítő támadásokat vert vissza.

József főherceg vezérezredes arcvonalala:

Az északkeleti előhagyásoknál és az Erdős-Kárpátok középső völgyében német és osztrák-magyar hadosztályok támadó harcában elfoglaltak szívósan védett völgyárkokat. A Magióri Casinulin hegyi csapataink az ellenség több támadását verték vissza. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

H I R E K.

Mi van a vásárlási igazolványokkal.

Kaptuk a következő levelet: Tiszelt szerkesztő ur! Engedje meg, hogy a „munkások és kis polgárok” hetes bizottsága tagjainak tegnapi számukban megjelent soraira válaszolhassak. Visszatérhessek július 31-iki számukban a bevásárlási igazolványok tárgyában írt szerkesztő urhoz írtézt soraimra s az abban kifejtett álláspontomat röviden megújítassam. Megtudtuk a közölt nyilatkozatból, hogy tényleg a munkásság kívánságára esett el az időszerűt Arad város munkás és nem munkás lakosságának egyhatoda a kormányrendeletben biztosított azon jogtól, hogy elhatárolják magukat búzával, akkor amikor az már forgalomban van. Vajon nem vált-e ki jogos méltatlankodást azokban, akik a hatóságok ellátást a múltban sem találtak kielégítőnek ezen eljárás?

Nem kell-e attól tartani, hogy mire a város polgármestere — mégis csak ki fogja adni az igazolványokat, hogy az aradi határban feleslegként maradt 150 waggon búzával a termelő már más úton értéksítette?

Ugy hiszem, ezen aggályomat osztania kell minden fogyasztónak és bekövetkezik a huza-vona miatt az a sajnálatos körülmény, hogy hatóságok ellátásnak nagyobb száma szorult a lakosságnak, mint a múlt évi szük esztendőben.

Felszólalásom a munkás és nem munkás lakosság érdekében történt. Tehát itt semmi kiváltságot senki részére nem kerestem.

Célom az, hogy akinek már most módjában van kenyérről gondoskodni, azt a hatóság ne gátolja meg abban. Már pedig azért, mert egyszerre 60.000 emberről gondoskodni még nem lehet, — ezért a 10.000 is hátrányt szenvedjen. Ne kedves munkástársaim ugy-e ezt nem is így gondolhatták? Egy, aki jó kenyérré vágyik. Itt írjuk meg azt az értesítésünket, hogy az Országos Közlekedési Hivatalhoz panaszszal készülnek fordulni aradi polgárok, amiért a vásárlási igazolványokat visszatartják, mert ez ellenkezik a kormányrendelettel.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Ribot és Michaelis vitája.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A flandriai harcmezőn nyugodt reggel után a tűzharca délután ismét fokozódott. Keleten jeleltős előrehaladás Csernovitz irányában.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik este: A szövetségesek hadseregei koncentráció előnyomulásban vannak a csernovitz-radauc-medence és Szereth város irányában. A szövetségesek vitéz seregei fáradhatatlan támadásokkal egymás után törnek át a makacsul védekező ellenség állásait.

Páris. Az Havas ügynökség jelenti: Ribot miniszterelnök a kamarában nyilatkozott a nemzet kancellárnak azon kijelentésére, hogy titkos szerződések vannak, amelyek szerint a cár kötelezte magát arra, hogy a Rajna balpartján a franciák igényeit támogatni fogja. Ribot kijelentette, hogy a kancellár megbízhatatlan adatok nyomán tette a közléseket, amelyek hazugságot tartalmaz. A cár szabad kezet adott biztosítékok megszerzésére minden újabb tá-

A kánikula csúcspontján.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Mi az oka ennek a rendkívüli hőségnek, amely kihasználja a napot, elviselhetetlené az éjszakát és türelhetetlené az egész életet. Ma reggel kilenc órakor már negyven fokot mutatott a hőmérő, tehát melegebb volt, mint tegnap, mert szerdán csak a déli órákban emelkedett Aradon negyven fokra.

A felvetett kérdésre Aradon sajnos az ember tudományosan biztos választ nem kaphat és ezért el kell fogadnunk a bécsi meteorológiai intézet magyarázatát.

A nagy meleg oka az a hőhullám, amely Közép-Európa fölött terül el. Legnagyobb nyomása Magyarország alföldjén, különösen annak délnyugati részén érezhető, azonban Románia és az Adria partjain is rendkívül hőség van. Kurland és Livland területén emelkedik a hőség a legmagasabb fokra. Valószínű, hogy ugyanezek a helyeken a tél igen enyhe lesz.

A hőhullám északnyugati irányból jött azonban már ugyanonnan jön a megváltás is. A Skandináv félszigeten és Észak-Franciaországban ma reggel már mélyen sülyedt a hőmérő, Bécsben például már tizenegy fokra szaladt le. Ugyátszik a mai nappal elérte a kánikula a csúcspontját és Nyugat-Európából jövő változás már érezhető, míg az Alpselemben a hősüllyedés nem vehető észre. Brüsszelben tegnap már tizenhat fok volt, míg ezzel szemben Belgrádban harminchétfokot mutatott a hőmérő. A legközelebbi napok megszabodítanak bennünket a szenvedésről, mert elérkezik hozzánk a hűsítő hullám és vagy eső, vagy zivatar, vagy pedig természetes lehűlés következtében az időjárás türelhetőbbé válik.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Budapestben árnyékban 36.3 fokot ért el a hőmérő. Tizenöt esztendővel ezelőtt, 1902-ben volt csak hasonló nagy meleg akkor 37 fokot mutatott árnyékban a hőmérő. Tavaly Budapestben a legmagasabb hőmérséklet 34.2 fok volt, Délmagyarországon pedig Deliblaton 40.5 fok. Az idén egyelőre Tapolecán és Turkevén volt a legnagyobb meleg, a Duna vize az uszodákban 23 fok, Pakson 26, a Tones kiskastélynál 28, a Balaton pedig valószínűleg melegebb. A somogyi parton 28-29 fok meleg a víz. Eső is

madás ellen, nem a Rajna balpartjának való terület annexiójával, hanem azzal, hogy szűkség esetén e területekből egy önálló államot alkossunk-mondotta a francia miniszterelnök, amely bennünket és Belgiumot a Rajna túl oldaláról történő betörések ellen biztosítson. A cár támogatást ígért meg Elzász-Lotharingia visszakövetelésére irányuló törekvésünkben is.

Budapest. Az Ágrár- és Járadékbank ma feljelentést tett, hogy egy ötvenezer koronás pénzeslevél, amelyet a székelyudvarhelyi takarékpénztár adott fel a bank címére, nem érkezett meg. A detektívek azonnal hozzáláttak a nyomozáshoz és hamarosan megállapították, hogy a levelet Gruber Hilda a bankban alkalmazott tizenéves cimirónő vette át. A rendőrség őrizetbe vette és vallatásra fogta. A kihallgatás során a leány bevallotta, hogy a levelet ugyanott alkalmazott Ilonka nevű tizenkilenc éves nővérenek felbujtására vette át. Mindkettőt őrizetbe vették.

csak Tátraszéplakon, Selmechányán és Úrkvnicán fordult elő.

Főispáni kinevezések. Budapestről jelentik: A még hátralevő főispáni kinevezések utolsó turnusa a jövő héten jelenik meg. Ezek között szerepel Csikmegye főispánja Tolnay Lajos dr. ügyvéd, földbírtokos is.

Cafolat. Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító jelenti: Söptéz Sándor dr., László Mihály és Hegedűs Ferenc megcáfolják azt a hírt, mintha ki szándékoznának lépni a munkapártból.

El kellett zárni az éjjel a vízvezetékot. Ma éjjel 12 órakor több helyről azt telefonálták az Aradi Közlöny szerkesztőségébe, hogy a vízvezetékot elzárták. Így többek között a távirda és posta épületében sem volt az éjszaka víz és az ott szolgálatot teljesítő tisztviselők és tisztviselőnők a rettentő hőségben kinézé szomszussággal voltak kénytelenek nehéz munkájukat végezni. Minthogy a vízű nem értesítette előre a súlyos kalamitásról a közönséget, az nem gondoskodott vízzel és így érhető az a kétségbeesítő helyzet, amelybe ama utcák lakosai kerültek, akik víz nélkül voltak kénytelenek eltölteni ezt a nehéz éjszakát. Az éjszaka folyamán megkerdeztük Zádor Imre gépüzemigazgatót, az elzárás okáról és azt jelentette ki, hogy este hat órakor esőrepedést jelentettek a Petőfi-utcában és ezért éjjelkor le kellett zárni ennek a városrésznek a vízvezetékét, hogy kijavíthassák azt. A nagy hőség ellenére a vízvezeték bőségesen ad vizet.

A Balatonszemcsék listája. Budapestről jelentik: A Közélelmezési Hivatal ismeretes rendelete szerint a Balaton mellett nyaraló budapesti közönség listászkükségletéről az a község tartozik gondoskodni, amelyhez a fürdőhely tartozik, azonban a község utólag visszavonhatja ezt a fővárostól. Balatonszemcsék előjárása a minap panaszt tett az alispánnál hogy a főváros nem hajlandó visszatéríteni a Szemesen nyaraló budapestiek részére kiszolgáltatott listát. Az alispán erre felszólította a főváros tanácsát, hogy kötelességének legyen eleget, de hiába. Az ügy a Közélelmezési Hivatalhoz került, amelynek új elnöke fog dönteni a dologban.

Sopron sötétben. Sopronból jelentik: Sopron hetek óta sötétben van, mert a gáztársaságnak kifogyott a szén és kénytelen volt üzemét beszüntetni. A gázgyár azt hangoztatja, hogy az üzembeszüntetést elkerülhetők volna és az utcák és a magánlakások világítását továbbra is el tudták volna látni, ha a város a gáznak fűtési és főzési célra való hasznosítását engedélyezte volna.

A testben való feszültség teltség érzésénél, hát-, derék- és csípőfájásnál, továbbá neuralgiánál, melynek elég gyakran a rendetlen székelés az okozója, a természetes „Ferenc József keserűvíz megszünteti a bélizmek petyhüdttségét, a hasban a vérkeringést élénkíti és kitűnő emésztést, jó étvágyat s nyugtató alvást teremti.

Helybeli és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levélpapírosok, papírzacskók, képes levelező-lapok, papírszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izó papírnagykereskedésében.

IRODALOM ES MŰVESZET.

„Mint egy bálványt egy imádták” „Szép volt mint egy álom”, „Írd meg hogy esőkök-párod”, „Mikor a hold sarkos lesz az égen”, „Sztambul rózsája”, „Márvaaymenyasszony”, „Csárdáskirályné”, „Liebe in Seknee”, „Lavotta szerelem”, „Gólem”, „A milliomas Kati”, stb. Kerpelnél kaphatók. 2771.

Sztambul rózsájának magyar kiadása ismét kapható Oláh és Társa zeneműkereskedésében. Telefon 2-30.

„Süssi” a beszélő és gondolatfogyó kánya a központi szálloda Orfeum tegnapi megnyitóján előadás alkalmával bémulatra ejtette a nagyszámú megjelent közönséget, mely a pompás hűvös kertben rendkívül jól érezte magát. „Maxi” a zenélő bohóc, Zulajka remek szép keleti tánca, Forray Miklós, Varga Béla tánc-humoristák, Bavaria tiroli duett, oly számok, melyek együttese egy elsőrendű világvárosi műsort alkotnak.

Boross Géza kabarója. A Fehér Kereszt szálloda nagyterme ma este zsúfolásig megtelt és a közönség pompásan mulatott Boross Géza és társulata magas művészi nivóju kabaré előadásán. Ugy a magánzámok — csupa irodalmi értékű, szellemes és humoros alkotás — mint a rövid színparkázó páros jelenetek viharos tetszésben részesültek. Az aktuális paródiákban a társulat valamennyi tagja nagyszerű alakítást nyújtott.

Védjük meg a fákat

a pusztítástól

A helybeli lapok közlése szerint a város gazdasági hivatala elhatározta, hogy tűzifa-nyerése végett az Orezy-úton, a vásártéren és a Ségában lévő szép, hatalmas, árnyas élőfákat kivágatja. Azt hiszem, nem lehet kulturális ember a világon, akiben az ilyen terv az érthetlenséggel vegyes megröbbenést ne ébresztené fel.

Az entente újságokban gyakran röpitették világgá azt a hírt, hogy a központi hatalmak tüzelőanyagban való szüksége olyan nagy mérvű, hogy a városok és üdülőhelyek parkjainak, sétautjainak és utcáinak élőfaanyagát kénytelenek feláldozni. Bizonyos vagyok benne, hogy — ha a város vezetősége ezt a feletébb szerencsétlen gondolatát megvalósítja — az egyedüli lesz, mint olyan, amely ennek az egyébként teljesen valótilan híresztelésnek alapot ad. Utóvégre, ha a közlelmezés és jó egyéb meg szervezésében az ország városainak legutolsó sorában húzódik meg a marosparti Páris, miért ne statálna ebben is elrettentő példát?

A tisztán anyagi gondolkodásúaknak hirdették amerikaiak új városok építésénél, vagy terjeszkedésükben nem egyszer megváltoztatták az utcák irányát is, ha arról volt szó, hogy egy-két utban átkölyörő fát, vagy lacoportot kiméljenek meg vele, nálunk az utak és utcák fásítását irtják ki, mert momentán talán kényelmesebb néhány száz köbméter tüztűt nyerni így, mint a mai megnehezült viszonyok között más beszerzési módokról gondoskodni.

E helyett a talusias izü erőszakos fapusztítás helyett sokkal méltánylandóbb tette volna a városi közigazgatásnak az, ha a város legfőbb utvonalaín álló fákat a folytonos pusztulásukat okozó rongálásoktól megvédené, a kipusztított helyébe újak ültetéséről és a külvárosok széles, poros utcáinak rendszeres be-

Elvállalok mindennemű **szobafestő, szobakárpító, cimpfestő- és mázoló munkát, elsőrangú és modern kivitelben**

CZEILER ISTVÁN
ARAD, Weltzer János-utca 8. szám.

fásításáról gondoskodnék. Remélni kell, hogy a város főleg a sivatagga változtatandó környék lakóinak kultur- és szépérzéke elemi erővel fog tiltakozni ez ellen a kiszemelt részek képét évtizedekre tönkretévő antikultur terv ellen. A mi sivár nagyalföldünkön, mindennél jobban megbeesülendő, sőt egyedüli természeti kincs egy hatalmas élőfa, amit semmi más, csak hosszú évtizedek munkája tud megieremteni.

Egy természetbarát.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Elnémult haragok. Lóty ezredesei.** (Két sláger az Apollóban.) Mintha nem is volna kánikula, hanem a szezón derekán élnénk olyan pazar műsor kerül most vetítésre a színházban. Rákosi Viktor jeles drámája: Az elnémult haragok igazán megérdemelte, hogy filmre kerüljön, annyi szépség van benne, hogy a képen való megörökítés specialis hazai viszonyainknál fogva egyenesen történelmi hivatás. A kép maga telve szépségekkel, rendezés és kiállítás dolgában is mintegy hozzámúl a tartalomhoz. Paulay Erzsé és Szöregy Gyula játsszák a főszerepeket és miadketőnél látjuk a törekvést: nagyot, maradandót alkotni. — A nagyszerű dráma mellett egy ismert operette-mesével is találkozunk a műsorban. Lóty ezredesei annyira közkinese a színházak közönségének, hogy csakis repriz számba megy a mostani filmbemutató. A közönség hálásnak mutatkozott az igazgatóság bőkezűségéért, telt házak jelentették, hogy a közönség kitűnő érzékkel tudja megbírálni a mozi terén is az alkotásokat. 3

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A cséplés Ujaradon és a szomszédos községekben vége felé közeledik. Eddigi eredmények után itélve az átlagos termés 8 méter-mázsára tehető katasztrális holdanként.

— **Nincs pályázó közmunkákkal** Budapestről telefonálta tudósítónk: A sok vonatkozásban pangó gazdasági életnek egyik legelszomorítóbb jelensége, hogy az építkezés munkakerő- és anyaghiány következtében majdnem teljesen szünetel. A háboru után ezen a téren olyan restancia lesz, amelynek zavartalan feldolgozására már ma meg kellene a szükséges előkészületeket tenni. Fajdalom, ebben az irányban sem történik semmi s így előáll az a helyzet, hogy a szükségesebb közmunkákra sem akad vállalkozó. Ma már hiába irnak ki az állami hatóságok nyilvános verseny tárgyalásokat a mulhatatlanul szükséges beruházások elvégzésére, hiába hirdetnek nyilvános versenyt nagyfontosságú szükségletek beszerzésére: a kitűzött határhozon egyetlen ajánlat sem vár felbontásra. Nagyrdeku állami közutak rendbentartására, hidak építése és javítására, az ellenség által elpusztított északmagyarországi és erdélyi objektumok helyreállítására s más ilyen közmunkákra: nincs pályázó. A kormánynak ezen a téren mulhatatlanul tennie kell valamit, mert gazdasági lerongyolódásunk processzusát nem siettetjük azzal, hogy a középítkezés elodázhatatlan feladataival sem törődünk.

Uj könyvek.

* **A háborus lakbérrendeletek.** Összeállította dr. Pongrácz Jenő. Második kiadásban jelent meg a fenti munka. A könyv elméleti fejtegetések helyett gyakorlati utmutatóul kíván szolgálni a lakbérleti bizottságok, bérlők és bérbeadók számára. Tartalmazza az egész országban érvényes és a bérleti szerződésekre vonatkozó összes miniszteri rendeleteket, felvilágosító magyarázatokkal kísérve. Ára 1 korona. Kiadja a Népszava könyvkereskedés és minden könyvkereskedésben kapható.

* **Adóügyi utmutató.** Irta dr. Pongrácz Jenő. Hiánytöltő munka e téren dr. Pongrácz Jenő munkája, amely a most kezdődő adótárgyalá-

soknál kíván a feleknek utmutatóul szolgálni. A könyv négy részből áll. Az első rész a jövedelem-, vagyon és hadinyereségadókat ismerteti, a törvények, végrehajtási utasítások és a közigazgatási bíróság gyakorlata alapján. A második rész felsorolja, mik az adózó teendői a tárgyalás előtt. A harmadik rész az új adók tárgyalásának szabályait ismerteti, a negyedik rész az adókivevés ellen használható jogorvoslatokra nyújt utmutatást. A csinos kiállítású könyv ára 3 korona. A Népszava könyvkereskedés (VII., Erzsébet-körút 35.) kiadása, kapható minden könyvkereskedésben.

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY.

Az új évnegyed alkalmával 1917. évi július hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legírsebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborus híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre . . . . 36 korona

Fél évre . . . . . 18 korona

Negyed évre . . . . 9 korona

Egy hóra . . . . . 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, finom fűszeres ízű, zsongító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a szójav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszacrezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Katonáknak Szőrvesztő-

Depillor.

fontos tudni, hogy **ruhaletük**

kiirtására legjobb szer a PENTRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt are, nyak vagy karköröl, stb. minden fájdalom nélküli pác perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárélagos készítőnél:

Hajós Arpad gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Polgári Büffe

Boros Beni-tér 1. (Dr. Isprávk-ház)

Allandóan kapható szalámi, lip-tól taró, kolbász, mindenféle ki-deg felvágottak, továbbá hűsít-itások, jeges kávék, akudék. Ke-nyérjegy ellenében. Naponta friss vaj és tojás nagy mennyiségben kapható. Számos károgatást kér-üsztelettel 4599

Seitelbach Salamonné.

Uj óra és ékszerüzlet

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy Aradon, a Fer-ray-utcában (Gottmann-ház) Gart-ner-féle üzletben

óra és ékszerüzletet

nyitottam. Allandó nagy választék a legjobb minőségű fali és zseb-órákban, továbbá ékszerekben.

Javítások jótállás mellett elfo-gadhatnak. 4045

Mint a multban, úgy a jövőben is arra töreksem, hogy nagybe-sű támogatóim megelégedését ki-érdemeljem. Szives pártfogást kér:

Walenta Gyula.

Boroshordókat

valamint minden más hor-dókat a legmagasabb napi áron vesz 5018

Schwarz Pál,

ARAD, Szent István-utca 1. Telefon 1128.

Matteine-icé

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánlek patkány- és egérintő-szert. A XX. század legmegbiz-hatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egéret öl meg, emberre vagy állatra nem veszé-delemes, tehát mindenütt elhelyez-hető.

A patkány- és egérintő-szert bacillus árai:

1 kis adag 2—300 patkány ki-irtására 12 K.

1 nagy adag 3—600 patkány ki-irtására 20 K.

„Matteine“

vegyészeti laboratorium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.

Telefon 10—45. 501

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a

Száraz sészal

Árusítást bevezettem s allandóan raktáron tartom. Minden csütörtökön **600 halak** nagy választékban érkeznek, melyet a meleg idő miatt piacra nem vihetek, így kizárólag üzletemben árusítok. Legfino-mabb cipókrém, cigarettanívél, parafin-gyertya, gyula, nagyban és kicsinyben. Belső aradi zöléségyjónság kiviteli üzlet. Vidéki rendeléseket, előleg vagy a pénz előzetes beküldése ellenében eszközölök. Zöléségyjónságokat, főmön gyümölcsöt bármely mennyiségben veszek, a leg-magasabb napi áronban. 1065

Lutvák József,

Aeztalan Sándor-utca 8. Interurbán telefon 615. Péntek estétől szombat estig zárva. 1065

A marha húst

csak a

Jó juh hus pótolja,

mely a legolcsóbb áron,
oleje ... .. K 7.—
hátulja ... .. K 8.—

Kapható:

Krámer Béla,

hentes és mészárosnál
Károly-utca és Ferenc-tér sarok. (Waj-dus gyógyszerár mellett) 5017

Naponta friss vágás.

748. Telefon 748.

Vízvezeték és csator-názási üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű kö-zönség tudomására hozni, hogy ma-tután a katonaságtól bocsátottak **üzletemet**

megnyitom.

Raktáron tartok closettet, mosdó-kagylót, csövet, kuzakat stb.

Nagy javító mihely.

Levelezőlap meghívásra, vidékre is megyek. — A nagyérdemű közön-ség pártfogását kérem 4955

Mókos Márton

szerezőmester, Pábita-u. 12. sz.
Tanniek felvétetnek, hadiárvek előnyben.

Nagyobb

kifutó fiu

16 fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Izletes salá-ta-készítmény:

SALAT FIX

Törvényo-son védve

salátafűszer használatra készen minden eot, olaj, bors vagy só hozzáátétel nélkül. — Hatóságilag elismert kútnó pótlék.

Aradi képviselő: **László B. Jenő**, Arad, Kazinczy-u. 2.

Mindenütt kapható! 4965

Használt ólom megvételekre kerestetik.

2311—917.

Pályázati hirdetemény.

Elek nagyközségben ujonnan szervezett kettő irnoki, va-lámint az előléptetés folytán esetleg megüresedő egy irnoki, összesen tehát három irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Az állások javadalmazása 1400 kor., 1300 kor. és 1200 kor. fizetés és egyenkint 300 korona lakbér.

Fe-hivom a pályázni kívánókat, hogy az előirt minősíté-süket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felsze-relt pályázati kérvényeiket hozzám legkésőbb f. évi augusztus 15-ig adják be.

Jegyzői oklevéllel bírók az állások betöltésénél előnyben részesülnek ugyan, de az állások jegyzői képesítéssel nem bí-rókkal is betöltve lesznek.

A választás határidejét később fogom kitűzni.

Elek, 1917. július 26.

Hajdu,
h. Köszölgabíró.

12730—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az üzemek és vállalatok készülékei fémananyagának hadi célokra való leszerelése tárgyában kelt 628—1917. sz. rendeletét a következőkben teszem közhírré.

Mindenemü ipari és egyéb üzem birtokosa köteles megengedni, hogy üzemi készülékeinek, gépei-nek és berendezéseinek rézből, ólomból, ónból és ezek ötvözeitei-ből, ugyszintén nikkelből álló anyaga az alábbiak szerint hadi-célokra leszereltessek, valamint köteles megengedni azt is, hogy üzeme oly más rendszerre alakít-tassék át, amely átalakítás utján az üzemből a lent említtet fémeket ki lehet vonni.

A magyar kirávi honvédelmi miniszter az ügykörök szerint ér-dekelt miniszterekkel egyetértő-leg az 1. §-ban felsorolt fémanya-goknak hadi célokra való igény-bevételt és végböl leszerelését, (pótlását), illetőleg az üzemrend-szer átalakítását elrendelheti, ha az üzemépületeknek lényeges át-alakítása, az üzem teljesítő képes-ségének és jövedelmezőségének csökkentése nélkül megtörténhetik.

Aki az ezen rendelet alapján kiküldött bizottság eljárásához szükséges adatokat rendelkezésre nem bocsátja, az elvállalt lesze-relési és pótlási munkákat szán-dékosan egyáltalán nem, vagy késlekedve teljesíti, vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyéb-ként megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezések alá nem esik, ki-hágást követ el és hat hónapig ter-jedhető elzárással és 2000 koro-náig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1917. július 18.

Green, főkapitány.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birto-kek eladását, parcellázását küz-vetítési vállalatok. Az ország min-den részében előjegyve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízáso-kat kér

Halmaj József

adásvétel közvetítő iroda.
Lakás: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 2869

Az Arad- és Hunyad-megye határán lévő

ALVÁCZA GYÓGYFÜNDŐ

természetes kénes hőforrásai 4695

gyógyás eredménytel gyógyítanak

osazt, reumát, kőszvényt, osontsót, lebesodást és külön-böző női bajokat. Felvilágosítással készséggel szolgál:

BERKOVITAI, furdótulajdonos.

Mélyen tisztelt Háziaszony!

„EFFENDI“ Seprő a legjobb munkát végzi, mert a seprők legjavát képi.

„EFFENDI“ Seprővel ha kísérletet tesz, életében más seprőt nem vesz.

„EFFENDI“ névre ügyelni kérem, a mi látható minden seprőnyelen.

„EFFENDI“ Seprőt fűszer-, festéküzletekben tartják, hol vásárlását örömmel várják.

4497

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetői ára 2 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat alakításával kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/6 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Rezsónék

levele van a kiadóban. 5049

Alkalmazást keres.

Hesé- és vasalás

háznál, vagy házon kívül ajánkozik. Varjassy Lajos-u. 196. 5043

Iroda takarítást

vállal Kolber Pálné. Kossuth-u. 34. 5045

Egy 18 éves,

kézmű-, divát- és ruhakereskedő segéd, azonnali belépésre állást keres. Popovics Károly, Facsád. 5056

Stenográfus

fiatalember, irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 5012

Alkalmazást nyer.

Helybéli

biztosító intézet, könyvelőt és levelezőt keres azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 5059

Aradi Kereskedelmi Bank

szorgalmas, megbízható tisztviselőt és gyakornokot keres azonnali belépés mellett. Csak oly egyének pályázhatnak, kik egyben perfect nemzetek is. Fizetést igényekkel ellátott ajánlatok az igazgatóságnak ki kell juttatni. 5058

Fűszerkereskedő segéd,

azonnali, v. augusztus 15-i belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 5015

Kiásmestorpár kerestetik.

Cim a kiadóban. 5016

Irodai tanács,

ki a gyors- és gépirásban, könyvelésben, számadások készítésében teljesen jártas, jó kézirással, alkalmazást nyer, azonnali belépéssel: Vajda Zsigmond kunágotai gazdaságában u. p. Magyarbányás. 5014

Segéd

az Angró szakmából keres azonnali belépésre Ehrenfeld Ignác fűszernagykeresede Arad, Boros Béni-tér. 5029

Stenográfus

jó bizonyítvánnyal felvétetik. Zrinyi-u. 2., I. em. 4953

Kiadó lakás.

Egy

csinosan burkozott szoba, elő- és fürdőszobával, villanyvilágítással, kiadó. Ferdinánd-utca 4., I. em. 5046

Lakást keres.

Csinosan bútorozott,

feltöltött tiszta, külön bejárattal szobát keresek a Vilmos császár-tér közelében, magamos urnánál, esetleg ebéd kosztot is, amelyhez természetben hozzá járulnék. Cím: armezjelöléssel „Hivatások” parjeligere a kiadóba kerék. 5036

Vétel és eladás.

Villanyos gép,

derékra kapcsolható, eladó. Varjassy Lajos-u. 196. 5041

Veszek

egész helyegységmennyiséget, egyes könyveket, könyvtárakat régi és új terményeket. Kerpel Issé könyvkereskedése. 901

Buzsagalma

házhöz szállítva, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5052

Magánjárt,

eredetit, 10-12 lóerőjűt vennék. Cim a kiadóban. 5054

Kerti butort

(asztalt és székeket) méréskelt áron megvételre keresek. Ajánlatok ár megjelölésével „Kerti butor” címen a kiadóhivatalba kérem. 2000

HOMOK

finom, vagy kavicsos, házhöz szállítva megrendelhető Porczánál, Szent Pál-utca 14. sz. alatt. 4936

Ecetsav

vegyszer, étkezési célra, ecetsav és asztali ecet nagyban és kicsinyben legolcsóbban kapható. Fried és Társ, fűszerkereskedésben, Szabadság-tér 5-8. szám. 4950

Baromfiész

elleni szer, „Tikin” kapható egyedül Wajdits gyógyszerárban, Ferenc-tér. Kis útv. 190 kor., nagy útv. 3-50 kor. 2947

Új butorbütel

vétel és eladás. hitelképes egyéneknek részlete kölcsönképpen adok készpénzfizetési árkon, — ebédlő, háló és nappali szoba berendezés, fa- és vasbutorok nagy választékban kaphatók. Állandó butorkiállítás Garai Károly butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a címre figyelni. 2791

Bélyeggyűjtők

részére új nagy választék érkezett Deák Béla könyvkereskedésbe Arad, Porray-utca. Telefon 902. 4421

Veszek

uraktól levett férfi ruhát, valamint mindenféle egyenruhát a legmagasabb áron. Vidékre is elmegyek. Bieier Ignác, Bocskó-utca 1. 761

Tégla

óminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Jiraszek iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097. vagy Lázár iroda, Hasszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

Veszek

használt, átfurt, boros, sörös, ásványvizet és hordó dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Kündeményeket az Aradi Közlöny továbbít. 5000

Egy alig használt egyenáramú

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5026

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7692

Muskotály Isé csomago szálló

kapható Winkler József szőlőgazdaságában Arad, Batthyány-utca 11. 5026

Ingatlan.

Több lakásból

álló ház és különálló telek eladó. Zimándi-u. 5. 5048

Rákóczi-utca 6. sz.

ház, szabadkézből eladó. 5051

100 hold tanyai birtok

egy tagban, műút mellett, Aradtól 9 km-re eladó. Cim a kiadóban. 5053

Urbanus utca 2.

szánu ház eladó. Bővebbet ugyanott a műhelyben. 5057

Perényi-utca 6-8.

szánu ház 1500 m² kerttel eladó. Érdeklődni ugyanott. 4857

VASUTHOZ KÖZEL

Fábián László-utca 3. számú, több lakással bíró ház, eladó. Bővebbet: Szent Pál-utca 14. alatt. 4936

Orosy-utca 17.

szánu bérház, szabadkézből eladó. 4951

Barnaskai megállónál

egy 6 katasztrális hold szálló eladó. Bolyos Istvánné, Thököly-tér 5/a. 4976

1000 holdas

prima birtok, jutányos áron sürgősen eladó. Bővebbet Arad, Postafiók 15. 5019

Különféle.

Maros-utcai magtárak

aug. 1-től haszonbérbe kiadók. Értekezhetni lehet Lichtman, József főherceg-ut 12. 5062

Ellátás.

Iskolába járó

intelligens urleánykát teljes ellátásba veszek, öz. Dr. Balogh Benőné, Kiss-u. 5/a. sz. 5050

Jó házi kezű

kapható jutányosan. Ugyanott egy szép régi butordarab eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5061

Két nagyobb leánykát

ellátásba adnék uricsaládhoz, zongora használatra. Cim a kiadóban. 5028

Oktatás.

Javító-, pát-

és magánvizsgálatokra, felelősséggel előkészítünk. Izr. Fluinternátus, Mixas Kelemen-u. 8. 5047

Kereskedelmi

iskolai tanulókat előkészít javító magánvizsgálatra, jól értett fiatalember. Cim a kiadóban. 5001

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédlés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomertálmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos évszer malárius fertőzések és minden infektív eredő megbetegedés ellen úgy felelőseknek, mint gyermekeknek. Ára 5.- kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerár tyukszem-tapasza. A legmegszórtabb tyukszem a tapaszt párnápi használata után leváll, a gyötörő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

1500 hold,
szarvasmarha és juh
hizlaltásra alkalmas
legelő,
november 1-ig 5060
haszonbérbe adó.
Bővebbet Embey Istvánnal, Csorabó.

17881-1917. kh.

Hirdetmény.

Közzétéve tesszem, hogy Arad sz. kir. város törvényhatóságai bizottsága 17713/285-1917. számú határozatával a pöcegödör tisztítási díjakat további rendelkezésig 1000 literenként oly házakban, ahol a kocsai a pöcegödörig hajthat 12 koronába, ott ahol pedig a takarítás vedersel a kapu kerestül való kinyitása után történik 14 koronában állapította meg. Arad, 1917. június hó 18.

Green Nándor,
főkapitány.

Aradi écsznaádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelőtt 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.44

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.44

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.33

Aradról Borosjenőre indul:

Reggel 8.26

Aradról Borosjenőre érkezik:

Délelőtt 10.44

Borosjenőről Aradra indul:

Délután 1.30

Borosjenőről Aradra érkezik:

Délután 3.43

Aradról Ujszentannára indul:

Délután 5.39

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

Motoros vonat reggel 8.37

Motoros vonat este 6.20

Kétegyháza Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 6.10

Motoros vonat délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:

Motoros vonat reggel 9.25

Motoros vonat este 7.00

Kétegyháza Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 6.00

Motoros vonat délután 4.00

Borosabesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borosabesre indul:

Vegyesvonat reggel 6.00

Vegyesvonat délután 2.39

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-